

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**Řízení motorových vozidel pod vlivem návykových látek na
okresu Chomutov**

Autor práce: Jiří Kopecký, DiS

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: kombinovaná

Vedoucí práce: Mgr. Jaroslav Hovorka

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2019

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění.

Jiří Kopecký, DiS

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Mgr. Jaroslavu Hovorkovi, za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

Také bych chtěl poděkovat mé rodině, za osobní podporu během celého mého studia.

ABSTRAKT

KOPECKÝ, J. *Řízení motorových vozidel pod vlivem návykových látek na okresu Chomutov: bakalářská práce*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2018. 56 s. Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Jaroslav Hovorka

Klíčová slova: Závislost, řidiči, návykové látky, drogy, prevence

Bakalářská práce se zabývá problematikou řízením motorových vozidel řidiči pod vlivem návykových látek v regionu okresu Chomutov. Práce je rozdělena do dvou částí, na část teoretickou a praktickou. Teoretická část práce má popisný charakter, a je zaměřena na teoretické poznatky z této problematiky. Zabývá se historií užívání drog, rozdělení návykových látek dle účinků na organismus člověka s uvedením základního pojmosloví a stanovením platné právní legislativy ve vztahu k řízení vozidel pod vlivem návykových látek. V části praktické, je provedeno šetření užívání návykových látek formou dotazníkové metody u respondentů z regionu města Chomutov.

ABSTRACT

KOPECKÝ, J. Driving of Motor Vehicles under the Influence of Addictive Substances in the District Chomutov: *Bachelor thesis*. České Budějovice: The College of European and Regional Studies, 2018. 56 p. Supervisor: Mgr. Jaroslav Hovorka

Keywords: Addiction, drivers, addictive substances, drugs, prevention

The bachelor thesis deals with the issue of driving motor vehicles under the influence of addictive substances in the region of Chomutov. The thesis is divided into two parts, theoretical and practical. The theoretical part of the thesis is descriptive and is focused on theoretical knowledge of this issue. It deals with the history of using drug, the distribution of addictive substances according to the effects on the human body with the introduction of basic terminology and the establishment of applicable legislation in relation to the driving of addictive substances. In the practical part, the survey by using of addictive substances by the form of a questionnaire method is carried out by the respondents from the region of the town Chomutov.

Obsah

ÚVOD	7
1 Cíle a metodika bakalářské práce.....	8
2 Historie zneužívání návykových látek v českých zemích.....	10
2.1 Současná situace na drogové scéně v ČR.....	15
3 Dělení drog a základní pojmosloví	17
3.1 Typologie závislostí na omamných látkách	20
4 Přestupky a trestné činy v dopravě.....	32
4.1 Přestupek	32
4.2 Trestný čin	36
4.3 Trestné činy související s návykovými látkami	39
4.4 Zákon o návykových látkách.....	40
4.5 Zákon o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek.....	41
4.6 Alkohol a návykové látky za volantem	41
5 Současná situace z hlediska Policie ČR na okresu Chomutov.....	43
6 Praktická část	45
Závěr a doporučení.....	50
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	52
Seznam použitých symbolů a zkratek	54
Seznam obrázků	54
Seznam tabulek	54
Seznam příloh.....	54
Příloha I.....	55
Příloha II.....	56

ÚVOD

Od pradávna musel člověk vyvíjet úsilí pro získání prostředků k zachování své existence a zabezpečení rodiny. Život provázejí mnohé katastroficky vyhocené události např. nesoulad v rodině či jiné přírodní katastrofy např. povodně, zemětřesení atd. Takovéto situace člověk nepřekonává vždy jen aktivně, ale někdy takovéto situace řešit vůbec nedovede, rezignuje a upadá do fatalismu. Jindy, se jim vyhýbá a uchyluje se do fantazií. Během svých činností poznával člověk rostliny, které mu umožňovaly se lehce dostat do jistého psychického stavu blaženosti. Výtažky z těchto rostlin pomáhaly překonávat nejhůřší období života a člověk se během svého života začal pravidelně k těmto rostlinám navracet.

Během vývoje lidské společnosti a experimentováním člověk objevil rostliny, jejichž výtažky, odvary, čaje i konzumace samotných rostlin ovlivňovaly jeho psychiku. Postupně také odhalil chemické pochody, které umožnily výrobu některých omamných látek a psychotropních látek (dále je OPL) z přírodního materiálu, a ještě později se tyto látky naučil vyrábět synteticky nezávisle na přírodních zdrojích.

Je fakticky nemožné přesně určit, od kdy člověk zneužívá rozličné drogy. Historie drog je pravděpodobně stejně stará jako lidstvo samo. Užívání drog se často v minulosti vázalo na různá náboženství, přičemž například hinduisté věřili, že indické konopí pochází z vlasů boha Višnu. Jednou z neznámějších drog jsou produkty indického konopí (Cannabissativa), které je známé více jak 5 000 let. Konopí je nazýváno „pramenem štěstí“. Aztékové často brali drogy na lov, jejichž užívání během lovu pomáhalo lépe snášet námahu, hlad a únavu.¹

Závislost na alkoholu a jiných drogách představuje sice nemoc, avšak nejde jen o nemoc v běžném klinickém smyslu, ale i poruchopsychickouvedoucí k rizikovému chování. Závislost na drogách včetně alkoholu, je jedna z cest, jimiž lidé pod vlivem mechanismů, kterým zcela nerozumí, se snaží vystupňovat svoji fyzickou i psychickou sílu fiktivním způsobem. Za toxikomanickými návyky se tedy skrývá v deformované podobě tragédie lidského selhání.

---

¹JANÍK, Alojz a Karel DUŠEK. *Drogy a společnost*. Praha: Avicenum, 1990. Život a zdraví (Avicenum). 9-13 s, ISBN 80-201-0087-3

1 Cíle a metodika bakalářské práce

Hlavním cílem práce bude podat přehled o zneužívaných návykových látkách, o jejich účincích na lidský organismus a upozornit na riziková chování a jednání řidičů vozidel v provozu na pozemních komunikacích.

Vedlejším cílem práce bude stanovit formou elektronického dotazníkového šetření přehled, jaké konkrétní druhy návykových látek užívají osoby řídící motorové vozidlo v regionu okresu Chomutov.

Tato práce bude rozdělena na dvě základní části, na část teoretickou a část praktickou. Teoretická část je dále rozdělena do čtyřech kapitol.

V první kapitole budou vytyčeny cíle práce a uvedeny metody, které k její tvorbě budou využity.

Kapitola druhá se bude zabývat historií užívání drog na území českých zemí. Bude zde proveden historický exkurz, který bude obsahovat informace o užívání OPL již od pravěku přes středověk, až po počátek 19. století. Budou zde uvedeny informace o tom, jakým způsobem, užívání návykových látek ovlivnilo vojáky během první i druhé světové války. Rovněž zde budou uvedeny základní informace o historii užívání návykových látek v současném světě a aktuální informace o situaci v České republice.

Kapitola třetí se bude zabývat základním dělením drog a rozborem základních pojmů. Budou zde rozděleny drogy dle účinku na organismus člověka a jejich působení na psychiku člověka, budou objasněny způsoby jejich užívání a způsobem jaký byly získány ve vztahu k přírodním nebo technologickým podmínkám. Bude také uvedena typologie závislosti osob dle užívaného typu drogy. Tato kapitola bude také obsahovat základní rozdělení návykových látek s uvedením základního pojmosloví, bude provedeno jejich rozdělení podle účinků na organismus člověka, zejména s ohledem na ovlivnění chování řidiče během řízení vozidel, a to jak motorových, tak nemotorových vozidel.

Kapitola čtvrtá bude uvádět soubor právních norem, které upravují problematiku užívání drog na území České republiky. Bude zde popsán rozdíl a podmínky, za jakých se osoba stane pachatelem trestného činu nebo přestupku, budou objasněny znaky skutkové podstaty, a to mimo jiné v souvislosti s nedovoleným užíváním alkoholu a OPL při řízení motorových vozidel.

V páté kapitole bude objasněna současná situace na úseku boje s OPL a alkoholem z pohledu Policie ČR na území okresu Chomutov. V této kapitole bude

podrobně uvedena statistika řešeného protiprávního jednání řidičů vozidel, a to jak motorových, tak nemotorových ve vztahu k řízení pod vlivem návykových látek. Protiprávní jednání řidičů bude přehledně rozděleno na přestupky a trestné činy. Součástí kapitoly, budou také základní informace o technických prostředcích, využívaných policisty k odhalování řidičů, kteří řídí vozidla pod vlivem alkoholu a OPL a jsou využívány jak při silničních kontrolách, tak při řešení dopravních nehod na území okresu Chomutov.

Praktická část bude zpracována formou dotazníkového šetření s cílem získat co největší přehled o počtu závislých a o druzích užívaných návykových látek mezi osobami, které pravidelně řídí vozidla na okrese Chomutov. Rovněž zde budou stanoveny hypotézy, jejichž obsah bude potvrzen či vyvrácen dotazníkem.

K tvorbě této práce budou využity metody sběru dat, studia odborné literatury, metody analýzy, syntézy a dedukce a taktéž metody matematické, grafické a metoda dotazníková.

2 Historie zneužívání návykových látek v českých zemích

Historie zneužívání drog a návykových látek je stará jako lidstvo samo. Příslušníci různých náboženství již od pradávna věřili, že užívání látky, jež způsobuje povznesenou náladu a zapomnění či navozují všelijaké extatické stavy jsou darem bohů. V historii lidské civilizace jen stěží najdeme kulturu, která by neužívala nějakou drogu. Dávni předkové přistupovali k drogám a jejich opojným účinkům s velkým respektem a úctou.

Pro představu lze uvést, že vlastnosti makové šťávy byly známi našim předkům již od neolitu, což můžeme datovat do období 8 – 5 tis. let př. n. l. Lidé té doby věřili, že se dají různé látky, které přinášejí zapomnění či naopak způsobují nesmrtelnost, navozují lásku, vrací mládí či opačně zbavují člověka vlastní vůle a tento se podrobuje vůli jiného.

Užívání a zneužívání drog ani na našem území není ničím novým. Nejdříve lidé ve starověku nebo středověku využívaly OPL obsažené v rostlinách, případně v houbách pro jejich léčebné účinky nebo pro likvidaci konkrétního jedince. Ale již tehdy mnozí z lidí užívali nadměrně různé alkoholické nápoje a ze současného pohledu někteří z nich byli na něm zcela závislí. Z OPL je velmi pravděpodobné, že mezi prvními zneužívanými látkami byly HALUCINOGENY. Podle posledních vědeckých poznatků vyplývá, že je na našem území užívali již příslušníci neolitických kmenů.

Podle antropologa a biochemika Aloise Pokorného (1826-1886) nalezené výrobky neolitického umění, pokud se porovnají se současnými s uměleckými díly vytvořenými ve stavu změněného vědomí a vnímání navozeného chemikáliemi, vykazovala velmi podobné znaky, ne-li naprosto totožné. Ve středověké Evropě a tudíž i na našem území se k přípravě čarodějnických **lektvarů a mastí** používaly byliny, zejména rulík zlomocný, blín černý či durman obecný. Zápisy, které se dochovaly z čarodějnických procesů svědčí o tom, že složením mastí a lektvarů v celé Evropě bylo skoro stejné.² Některé čarodějnické masti obsahovaly též lidský tuk, získávaný od kata.³

O medicijním užívání drog u nás se již zmiňuje řada středověkých lékařských příruček. Z nich čerpali i zakladatelé moderní české vědy a medicíny. Mezi ně patřil

---

²NOŽINA, Miroslav. *Svět drog v Čechách*. 1. Praha: KLP-Koniasch Latin Press, 1997. 49–50 s, ISBN 80-85917-36-X.

³*Čarodějnice* [online]. Praha: Česká televize, 2019 [cit. 2019-01-24]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/10323098712-carodejnice/211382549780002/>

i Jan Evangelista Purkyně. Právě Jan Evangelista Purkyně v roce 1829 sám na sobě experimentoval s muškátovým oříškem, jakožto potenciální drogou. Toto koření, resp. jeho prášek požíval v různých gramážích a písemně zaznamenával průběh a následky intoxikaci svého těla. Dodnes tento písemný záznam může sloužit jako vzor popisu prožitků změněného stavu vědomí přírodní drogou.

Zneužívání drog v moderním slova smyslu, které je spojené s vytvářením závislosti, bylo však v českých zemích lékařsky zaznamenáno a diagnostikováno až na konci minulého století. Již tehdy bylo popsáno několik případů opiofagismu (polykání opiátové šťávy). Éru grog jako vážného společenského problému na našem území odstartoval až silnější derivát opia, který je znám pod názvem **MORFIN** (opit).

MORFIN se na území dnešní České republiky objevil po prusko rakouské válce (1866) a po válce prusko francouzské (1870-1871). To proto, že vojenští lékaři na obou stranách tak morfin užívali jako tišící prostředku při léčbě raněných. Prvá aplikace morfinu injekční stříkačkou je datována do roku 1856. Už v té době lékaři rozlišovali v oblasti používání OPL dva základní pojmy, kterými jsou **DROGY** a **ZÁVISLOST**. V Čechách bylo rozšířené zneužívání morfinu zaznamenáno v posledních dvou desetiletích 19. století. Jednalo se ovšem o spíše řídké a vyjimečné případy. A tento stav byl označován za **MORFISMUS**.

Další OPL která protrhla drogovou síť a podnítila rychlý nárůst počtu toxikomanů v Čechách byl **KOKAIN**, který se rozšířil zejména po I. světové válce, přesněji okolo roku 1918.

KOKAIN dosáhl prudkého rozmachu v nelegálním obchodu tím, že se jej podařilo z přírodních surovin extrahovat doslova v průmyslovém měřítku. První průmyslová výroba této látky byla provedena roku 1920 na území Německa. Prudkého rozmachu nelegálního obchodu tak dosáhl po zavedení průmyslové výroby této látky roku 1920 také na území Německa. Zneužívání kokainu mezi tanečníky, herci a umělci se tak stalo módou. V Praze se kokain objevil mezi pražskou smetánkou (Lída Baarová, Adina Mandlová). Mnoho umělců této droze natolik propadlo, že bez něho nebyly schopni tvořit. Později tato droga přešla do prostředí prostituce. Zneužívání kokainu se tak stalo vážným problémem v ČSR již v letech 1923-1924. Po I. Sv. Válce se v Praze objevilo i kouření opia.

Další OPL, která se v Čechách objevila okolo 30. let 19. století je **KANABIS**. **KANABIS** byl konzumován formou marihuovaných cigaret pašovaných do Prahy z Terstu. Začátkem druhé světové války vzniklo příznivé klima na vymýcení drogového

problému. Válečné operace přerušily na 6 let spojení mezi Evropou a Asií, a taktéž mezi Evropou a Latinskou Amerikou. Tradiční cesty drog byly přerušeny. Nedostávalo se surovin na výrobu drog a toxikomané měli stále menší možnosti k obstarání drogy, jejichž cena začala prudce růst. Obchod s drogami se přestal vyplácet a jejich příliv se fakticky zastavil. Toxikomanie takřka vymizela a stala se něčím vyjímečným.

V průběhu druhé světové války byly drogy užívány zejména při válečných operacích a byly distribuovány pouze vojákům. Tak např. německý Wehrmacht distribuoval mezi vojáky látku Benzodrine. Jednalo se o krystalický metamfetamin se silným povzbuzujícím účinkem. Tato látka byla na trh distribuována pod obchodním názvem Pervitin. Látka byla nabízena v tabletách a injekčních ampulích. Psalo se září 1939 a vypukla druhá světová válka. Pervitin se stal drogou Blitzkriegu (bleskové války), kdy např. během tažení německého Wehrmachtu do Polska si jej vojenští lékaři se souhlasem velitelů obstarali z běžné obchodní sítě a vydávali ho vojákům. Dostávali jej zejména řidiči tanků a dalších vozidel, kteří v náročných podmínkách zvládali po několik dnů rychlé tempo postupu. Vojáci po užití dokázali odsunout spánek i o více jak 24 hodin. Piloti „štuk“ prováděli střemhlavé nálety pod vlivem pervitinu, aniž by ztratili vědomí.⁴

Když spojenci zjistili, že německá armáda používá Pervitin, začali pracovat na vývoji své vlastní „záračné drogy“. Zkoušeli všechno možné, od kofeinu přes placebo. Nakonec zvítězil amfetamin Benzodrin, známý u spojenců jako Speed. Poprvé je tato droga zkoušena na pilotech bombardérů ve Velké Británii. Ti pod vlivem Benzodrinu předváděli až sebevražednou odvahu. Například létali tak nízko nad terénem, že svými kulomety stříleli proti cílům jako stíhačky. Masově použila britská armáda poprvé drogu v Africe v druhé bitvě u El Alameinu. Generál Montgomery tehdy rozdal mezi své vojáky 100 000 tablet Benzodrinu. Ti pak projevili někdy až sebezničující odvahu. Později byl Benzodrin užit vojáky americké armády, kteří provedli vylodění v Normandii.

Na východní frontě v závěru války němečtí vojáci brali Pervitin jen proto, aby vůbec přežili. Účinkoval proti únavě z mrazu nebo bolesti z omrzlin. I pověstní japonští

---

⁴*Třetí říše na drogách: Když Pervitin poháněl německý Wehrmacht* [online]. Praha: 100+1, 2018 [cit. 2019-01-23]. ISSN 1804-9907. Dostupné z: www.stoplusjednicka.cz

kamikadze polykali před vojenskou akcí vysoké dávky deoxyfedrinu u nás známý jako pervitin⁵.

Obr.1 – Tableta Pervitinu, zdroj: iDnes.cz/Blog

Období po druhé světové válce přináší vlnu zneužívání amfetaminů, jež zůstali nespotřebováni ve vojenských skladech poražených armád Německa a zvláště Japonska. Ohlédneme-li se zpět do poválečných let, můžeme konstatovat, že na české drogové scéně existovala určitě „hluchá” perioda vyvolaná světovým konfliktem. Toxikomanie obyvatel se vyskytovala zcela vyjíměčně, a to zvláště u osob, které přicházeli do styku s drogami na základě své odborné práce, mezi něž hlavně řadíme zdravotníky.

První poválečné roky v Československu byly i přes veškeré obtíže obdobím znovubudování a obnovy země. V tomto období nebylo místo pro drogy.

Během studené války datované mezi roky 1947 – 1991, začala platit vízová povinnost a výměna peněz tak znesnadňovala přepravu a distribuci OPL a ČSSR tak ležela mimo zájmy obchodníků s OPL. Naše země v této době představovala tzv. “transitní zemi”, přes kterou se tedy drogy přepravovaly, ale cílovou zemí byl jiný stát např. SNR, Francie, severské státy.

Přesné informace o množství drog přes hranice ČSSR putovalo nejsou. Problém importovaného hašiše a kokainu se naší země fakticky nedokl. Objevily se sice pokusy ilegálně opium vyrábět z máku setého, který se v ČSSR pěstoval běžně ve velkém pro lékařské účely a potravinářství, ale tato praxe se nikdy šířeji neujala.

---

⁵*Druhá světová (drogová) válka* [online]. Praha: Mafra, 2018, © 1999–2019 [cit. 2019-01-23]. Dostupné z: <https://omelka.blog.idnes.cz/blog.aspx?c=608257>

Československo sice leželo na tzv. „Balkánské trase“, ale byli jsme jen tranzitní zemí a toxikomané byli odkázáni na domácí výrobu či ilegální úniky z farmaceutického průmyslu. To však neznamená, že by OPL na naše území nezneužívaly. Konopí se u nás kouřilo a pěstovalo již před rokem 1989. Počátky pěstování této rostliny spadají do roku 1960. Produkty z konopí se však užívaly pouze v uzavřených skupinách bez významného dopadu na společnost. Svůj opětovný nástup zahájilo až v druhé polovině osmdesátých letech minulého století.⁶

Další vývoj drogové scény byl počátkem devadesátých let 19. století velkou neznámou. Odborníci se shodovali, že k rozšíření nezákonného trhu nesporně dojde, ale veřejnost ani represivní složky na toto nebyly dostatečně připraveni.

Na toxikomanské scéně trval zájem i o analgetika a primární opiáty, užívané k potlačování bolesti. Ať již klasický morfin či syntetika, jako jsou pethidin a tramal. Jiným vysoce návykovým a hodně žádaným bylo analgetikum baforal. Léky ovšem užívala spíše starší generace ve věku nad 30 let. Mladší generace se spíše zaměřovala na látky těkavé, tzv. „čichači“. Vedle těchto se se změnou společnosti začínají objevovat jiné nebezpečnější trendy, které silně ovlivnily adolescentní mládež.

Se změnou společnosti začínaly objevovat jiné nebezpečnější trendy, které silně ovlivňovaly adolescentní mládež po roce 1990. Prvním příkladem je rozšíření marihuany a hašiše nastartované již před rokem 1989. Tyto látky se měnily ve skutečně módní a prudce narůstala jejich tuzemská spotřeba. Právě v době, kdy se veřejnost soustředila na problematiku tzv. „měkkých drog“ došlo ke změnám v oblasti drog „tvrdých“. Jednou z „tvrdých drog“ se stal PERVITIN, který si toxikomané nejprve aplikovali injekčně. Až po roku 2010 docházelo ke změně způsobu jeho aplikace. Z injekční aplikace se přecházelo k populárnějšímu šňupání.

Mezi další drogy, které se po roce 1990 rychle začaly šířit můžeme uvést původně lék LSD, halucinogenní houby, opiáty, heroin. Relativně novým trendem se okolo roku 2005 stalo zneužívání Durmanu obecného. Uživatelé těchto drog, však po roce 1990 často neužívali pouze jeden druh drogy, ale vzájemně je kombinovali.

Podle údajů Světové zdravotnické organizace (WHO), bylo v roce 1991 v České republice zjištěno 5 546 osob závislých na drogách. Různí experti však v této době odhadovali nevidovanou „šedou zónu“ na troj až desetinásobek tohoto počtu. Oficiální zdroje Ministerstva zdravotnictví uváděla dále 5 234 toxikomanů v roce 1993 a 5 611

---

⁶NOŽINA, Miroslav. *Svět drog v Čechách*. 1. Praha: KLP-Koniasch Latin Press, 1997. 76–100 s, ISBN 80-85917-36-X.

v roce 1994. Zároveň ovšem přiznávali, že půjde o daleko vyšší počty. V roce 1995 byl hrubý odhad hygieniků 25 000 osob, které mají zkušenosti s drogami. Nejčastěji užívaný byl pervitin(43, 7 %), následován heroinem (21,7 %) a kanabinoidy (12%)

2.1 Současná situace na drogové scéně v ČR

Dle národního monitorovacího centra, při přepočtu na celou populaci je v ČR více než 2 mil. denních kuřáků ve věku 15 a více let. Trendy v posledních 6 letech naznačují postupný pokles výskytu kouření v dospělé populaci, a to u mužů i žen.

Denní *konzumace alkoholu* v dospělé populaci zůstává dlouhodobě na stejné úrovni. Mezi muži je však na výrazně vyšší úrovni. V kategorii rizikové konzumace alkoholu se nacházelo celkem 16,8 % populace ve věku 15+ let. Při přepočtu na dospělou populaci ČR se přibližně 1,6 mil. osob nachází v riziku vzniku problémů spojených s alkoholem, z toho 900 tisíc ve vysokém riziku. Denních konzumentů alkoholu je přibližně 600 tisíc, z toho přibližně 100 tisíc konzumuje nadměrné dávky alkoholu denně.

V kategorii rizika v souvislosti s *užíváním konopných látek* se nacházelo celkem 4,4 % populace ve věku 15–64 let, z nich 1,8 % spadalo do kategorie vysokého rizika. Od r. 2012, kdy podíl uživatelů konopí v obecné populaci v riziku dosáhl 2,7 %, došlo k nárůstu o 1,7procentního bodu. Při přepočtu na dospělou populaci je možno odhadnout počet uživatelů konopí ve vysokém riziku vzniku problémů spojených s jejich užíváním na 125 tisíc osob.

Počet osob zneužívajících *sedativa a hypnotika* v ČR byl odhadnut na 885 tisíc osob, z toho největší podíl tvoří osoby zneužívající alprazolam (např. neurol) – cca 270 tisíc osob a zolpidem (např. stilnox) – cca 190 tisíc osob.

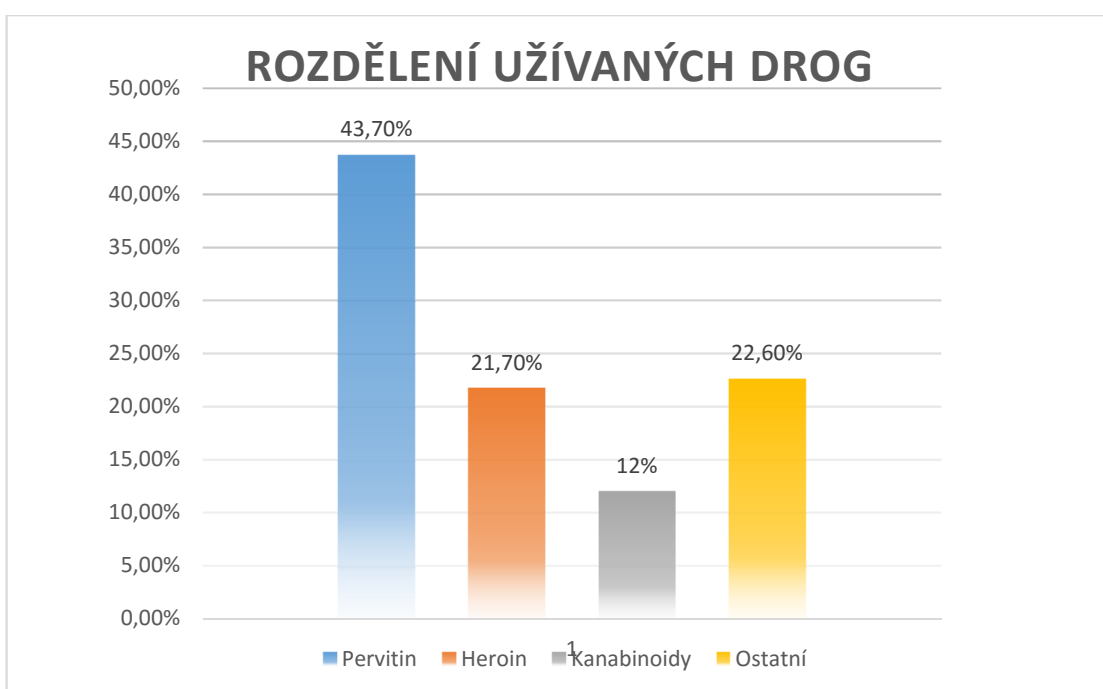
V r. 2017 bylo v ČR odhadnuto 47,8 tisíc problémových uživatelů *opioidů a pervitinu*. Z toho 34,7 tisíc uživatelů pervitinu a 13,1 tisíc uživatelů opioidů. Z nich bylo 3,9 tisíc uživatelů heroinu, 6,9 tisíc uživatelů buprenorfinu a 2,3 tisíce uživatelů jiných opioidů. Odhadovaný počet injekčních uživatelů drog dosáhl 43,7 tisíc

Nejvyšší relativní počet problémových uživatelů drog je tradičně odhadován v Praze a Ústeckém kraji, tedy současně v oblastech s vysokým výskytem problémových uživatelů opioidů, a v kraji Libereckém.

Hlavní problémovou nelegální drogou v ČR je pervitin (metamfetamin), z opioidů jsou to buprenorfin a heroin. Znepokojivý je meziroční nárůst uživatelů heroinu

a rostoucí míra užívání dalších opioidů, resp. zneužívání opioidních analgetik – fentanylu, morfinu, hydromorfonu a oxykodonu, které mohou lokálně představovat nejrozšířenější opioid mezi problémovými uživateli drog.

Proto také je v kontaktu s adiktologickými programy přibližně 70 % problémových uživatelů pervitinu a opioidů, zatímco podíl problémových uživatelů alkoholu, denních kuřáků nebo problémových hráčů v kontaktu s odbornými službami je výrazně nižší (jednotky procent). Skladba uživatelů různých typů návykových látek se významně liší v závislosti na typu programu.⁷

zdroj: autor

⁷Výroční zpráva o stavu ve věcech drog v České republice v roce 2017. Praha: Úřad vlády České republiky, 2018. ISBN 978-80-7440-219-7.

3 Dělení drog a základní pojmosloví

V této části práce budou popsány a rozebrány důležité pojmy z oblasti drog, jejich názvy a popis, včetně účinků na lidský organismu. Mezi tyto názvy řadíme pojmy:

- a) DROGA
- b) NÁVYKOVÉ LÁTKY
- c) OMAMNÉ LÁTKY
- d) NARKOTIKA
- e) TOXIKOMANIE
- f) TOXIKOMAN
- g) NÁVYK
- h) PSYCHICKÁ ZÁVISLOST
- i) FYZICKÁ ZÁVISLOST
- j) ABSTITENČNÍ PŘÍZNAKY
- k) RELAPS

Ad. a) DROGA

Pojem droga dle spisovné češtiny je chápán ve smyslu omamujícího prostředku či dráždivého přípravku. V minulosti byla jako droga označována jako surovina rostlinného nebo živočišného původu používané jako léčivo. Za drogu lze považovat také každou, přírodní či syntetickou látku, která má na lidský organismus dva základní účinky, kterými jsou:

- psychotropní účinek, který ovlivňuje určitým způsobem naše prožívání okolní reality, a
- účinek, kterým se mění naše vnitřní naladění a může vyvolat závislost (Presl, 1995).

K tzv. „**pravým drogám**“ nezařazujeme léčiva, ač i těmto musí být věnována stejně taková pozornost jako drogám, protože jejich zneužívání mělo u mnoha jejich konzumentův minulých letech stejně, jako v současnosti za následek smrt.

Ad. b) NÁVYKOVÉ LÁTKY

Pojmem návykové látky rozumíme alkohol, omamné látky, psychotropní látky a ostatní látky způsobilé nepříznivě ovlivnit psychiku člověka nebo jeho ovládací nebo rozpoznávací schopnosti a sociální chování⁸.

Ad. c) OMAMNÉ LÁTKY

Do skupiny látek omamných zařazujeme také látky psychotropní, u kterých vzniká nebezpečí chorobného návyku nebo psychických změn nebezpečných pro společnost nebo pro toho, kdo je opakovaně užívá, a které jsou uvedeny v seznamech těchto látek.⁹

Ad. d) NARKOTIKA

(z řeckého slova *narké*, hluboký spánek, bezvědomí) je starší souhrnné označení pro psychoaktivní látky, které tlumí nebo blokují nervovou soustavu, zejména vnímání bolesti. Dělí se na anestetika či analgetika (tlumící bolest), hypnotika a sedativa (uspávající a uklidňující). S masovým zneužíváním psychotropních drog od poloviny 20. století dostal název narkotikum pejorativní význam a v odborném jazyce se obvykle neužívá.

Ad. e) TOXIKOMANIE

Je stav periodické nebo chronické intoxikace, která škodí jedinci i celé společnosti a je vyvolána opakovaným užíváním drogy, a to ať již přírodní nebo syntetické.

Ad. f) TOXIKOMAN

Je člověk, který propadl náruživosti vůči některým drogám, případně jiným zdravím škodlivým látkám.

---

⁸ČESKO. fragment #f3919200 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník-znění od 1. 2. 2019. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2019 [cit. 10. 3. 2019]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40/zneni-20190201#f3919200>

⁹ČESKO. § 2 písm. a) zákona č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů-znění od 1. 7. 2017. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2019 [cit. 10. 3. 2019]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1998-167/zneni-20170701#p2-1-a>

Ad. g) NÁVYK

V tomto stavu, není nutková potřeba drogy, nýbrž toliko silná touha po ní. Tendence zvyšovat dávky je malá, nebo úplně chybí, závislost na droze je psychologická, nikoliv fyzická a chybí abstinenci syndrom.

Ad. h) DROGOVÁ ZÁVISLOST

Tento termín vyjadřuje úzkou, často neoddelitelnou vazbu člověka na drogu. Jinak řečeno, člověk si vytvořil na konkrétní drogu nebo kombinaci tak silnou vazbu, že se droga stala jeho součástí. Drogu pak musí užívat, i když by nechtěl, a potřebuje ji k tomu, aby se cítil dobře, byl bez abstinenci příznaků a v podstatě mohl „fungovat“¹⁰

Ad. i) PSYCHICKÁ ZÁVISLOST

Znamená, že uživatel jen prostřednictvím užívané drogy dosáhl duševní rovnováhy, tím že okusil účinek drogy, jenž byl spojen s příjemnými pocity. Uživatel si na tento pocit velmi rychle zvyká a touží po opakování tohoto stavu. Nakonec se jedinec nedokáže koncentrovat na žádnou aktivitu, bez toho, aniž by sáhl opětovně po droze.

Ad. j) FYZICKÁ ZÁVISLOST

Droga se již stala součástí látkové výměny organismu. Až v případě tohoto stádia hovoříme o vlastní závislosti na droze. Závislá osoba nebere drogu pouze za účelem zpříjemnění si pár chvil, ale z důvodu, aby se vyhnula stádiu, které vzniká po opadnutí účinku drogy a které je provázeno velmi nepříjemnými, fyzicky bolestivými tělesnými stavy, nebo změněnými stavy duševními.

Ad. k) ABSTINENČNÍ PŘÍZNAKY

neboli-Abstinenci syndrom-jedním z hlavních rysů alkoholismus a drogové závislosti. Je charakterizován řadou somatických a psychických poruch (třes, pocení, bušení srdce, poruchy spánku), které vyplývají z náhlém přerušení příjmu alkoholu (drog) nebo snížení jejich dávky.¹¹

---

¹⁰NOŽINA, Miroslav. *Svět drog v Čechách*. 1. Praha: KLP-Koniasch Latin Press, 1997. 9–14 s, [cit. 20.1.2019], ISBN 80-85917-36-X.

¹¹HEJDA, Jan. *Kriminologické, trestně právní a kriminalistické aspekty drogového problému v ČR a jeho řešení*. Praha: Vysoká škola ekonomická, 2000. [cit. 10.01.2019], ISBN 80-245-0080-9.

Ad. I) RELAPS

Neboli *recidiva*. Pod tímto pojmem chápeme návrat k závislosti na návykových látkách, která již byla vyléčena. Jednorázové „uklouznutí“ (laps) hodnotíme jako křižovatku se dvěma směry. Jeden směr vede přímo k rozvoji původního závislého chování (kompletní relaps), ale druhý směr vede k pozitivním změnám v chování. Schopnost poučit se z uklouznutí není samozřejmostí a sami závislí často nevěří tomu, že dokáží toto uklouznutí zvládnout svépomocí.¹²

3.1 Typologie závislostí na omamných látkách

V teoretické i praktické činnosti se nejčastěji setkáváme s těmito typy závislosti:

1. **Alkoholobarbiturátový typ:** vedle používání alkoholu se nejčastěji vytváří návyk na anxiolytická sedativa, např. diazepam, barbital apod. Účinek těchto látek je pozitivní pro lidi, kteří se spokojili s jejich bezprostředním hypnotickým účinkem a užívání bylo omezeno pouze na nezbytně nutnou dobu léčeni.
2. **Amfetaminový typ:** drogy s excitačním (budivým) účinkem – amfetamin, metamfetamin- známý jako pervitiv (perník). Jsou to skupiny látek označované jako aminy. Mezi hlavní patří adrenalin, efedrin, methamfetamin. U uživatelů se projevují různé povahové změny např. nesnášenlivost, prchlivost, podrážděnost.
3. **Cannabisový typ:** drogy ze setého konopí např. hašiš, tekutý hašiš a marihuana.
4. **Kokainový typ:** drogy se získávají macerací (extrakcí) listů rostliny koka pravá. Periodické a dlouhodobé užívání koky přináší závažné změny v chování jedince, otupělost a rezignaci. Osoby užívající koku, lze rozpoznat podle nejisté chůze, šedožluté barvy pokožky, kruhů pod očima, chvějících se rtů, apatie, nesouvislou řečí apod.
5. **Halucinogenní typ:** např. mescalín, LSD, triphenidyl. Jsou to látky vyvolávající halucinace, zdánlivé vjemy, které vznikají bez jakéhokoliv podnětu. Objektivně

---

¹²Psychiatrická nemocnice v Kroměříži. *Pomoc v závislosti: Obecně o závislostech* [online]. 2011, [cit. 2019-01-20]. Dostupné z: <http://www.pomocvzavislosti.cz/cs/akt/relaps--recidiva>

se ujedinců užívající tyto látky projevuje rozšíření zornic, zčervenání pokožky, zrychlení pulsu. Klesá schopnost kontroly a chování je podobné chování po požití alkoholu. Při opakovaném adlouhodobém užívání dochází k těžkým defektům osobnosti, poškození duševního a tělesného zdraví.

6. **Opiátový typ:** je charakteristické užíváním opia, morfia, heroinu, kodeinu.
7. **Solvenciový typ:** charakteristický včicháním prchavých látek (toluen, aceton).¹³
8. **Tabákový typ:** Nikotinismus, neboli tabakismus je jednou z nejčastějších závislostí u nás, už proto, že kouřit je u mládeže znakem jakési prestiže a u velké části mladých lidí, kteří to většinou už na základních školách zkusí se závislost skutečně rozvine a nezřídka u nich trvá až do konce života. I proto, že je tak rozšířená, vnímá ji společnost s větší tolerancí než závislosti na jiných, tvrdších drogách. Prakticky můžeme říci, že kouření považujeme za normální jev.
9. **Kofeinový typ:** tento typ trpí kofeinismem. Jež je návykem na kofein, který je obsažen hlavně v kávě, ale i čaji, Coca-Cole, nebo čokoládě. Jeho účinky jsou povzbuzující, dokáže zlepšit fyzický i duševní výkon jedince. Při požití nadměrné dávky je však účinek opačný, tedy utlumující. Dělení drog

Drogy lze dělit podle různých hledisek a pokud využijem odborné literatury záleží tak na dělení, které upřednostňuje autor, který ji psal. Pro účely této práce budou drogy děleny podle níže uvedených hledisek.

1. Podle míry vzniku závislosti a míry návyku lidského organismu na konkrétní látku, dělíme OPL na:

a) Měkké (lehké)

tyto látky můžeme charakterizovat tím, že jich užíváním či konzumací v přijatelném množství a přijatelných intervalech nevzniká riziko závislosti či jiné negativní okolnosti související s ohrožením našeho zdraví a života. Sice dochází u určitých osob k tomu porušení, ale jedná se o tak mizivé procento, které není pro společnost nebezpečné tak, aby byla zavedena restriktivní opatření. Mezi takovéto látky

---

¹³ HEJDA, Jan. Kriminologické trestně právní a riminalistické aspekty drogového problému v ČR a jeho řešení. Praha: Vysoká škola ekonomická, 2000, 14-16 s, ISBN 80-245-0080-9

řadíme kávu a tabákové výrobky a např. též konopí a alkohol, až u alkoholu je to již diskutabilní, kdy je alkohol doporučován jako lék na některá kardiovaskulární onemocnění, ale zároveň jeho nadměrné užívání vede k silné závislosti.

b) Tvrdé (těžké)

u těchto druhů se při jejich užívání, a to i nepravidelném a v malých dávkách vytváří velmi silná závislost. Dochází k ovlivňování centrálního nervového systému a celkového chování a jednání osoby.

2. Dále můžeme drogy dělit na drogy z hlediska tolerance právních norem k jejich užívání na:

a) Legální

jde o drogy v naší společnosti tolerované. V jejich legalizaci sehrál důležitou roli kulturně-společenský a historický vývoj v konkrétním státě, během něhož se staly tyto drogy tolerovanou, běžně užívanou součástí našeho životního stylu a tradic. Takovou drogou se stal ALKOHOL, a to od piva přes víno až k tvrdším formám, jakými jsou destiláty. Výše uvedenou definici drogy splňují, též káva, čaj, tabák a nejrůznější volně prodejné byliny a léky, které taktéž mohou ovlivnit psychiku uživatele.

b) Nelegální

jedná se o látky, které jsou v naší společnosti morálním kodexem a na něj navazujícím právními normami, tedy zákony zapovězeny a jejich výroba, držení, konzumaci nebo jejich distribuce jsou zakázány pod pohrůžkou trestu. Mezi takovéto řadíme např. marihuanu, heroin, opiáty, kokain, pervitin atd.

3. Podle původu, resp. podle zdroje účinné látky, kterou droga obsahuje, se dělí na drogy:

- a) **SYNTETICKÉ** – vyráběné synteticky, patří sem lepidla, rozpouštědla, pervitin, LSD, MDMA
- b) **PŘÍRODNÍ** – získané z přírodních zdrojů, např. konopí, marihuanu, hašiš, heroin, morfin, kokain a crack.

4. Drogy podle účinku na psychiku a fyzické projevy člověka lze drogy dělit následovně:

- a) TLUMIVÉ
- b) STIMULAČNÍ

Ad. a) DROGY S TLUMIVÝMI ÚČINKY:

Pro ně je typické, že u člověka tlumí jak jeho fyzickou, tak i psychickou aktivitu. Název těchto látek souvisí s jejich účinkem, kdy „deprimují“ čili utlumují činnost mozku a dalších součástí centrálního nervového systému, takže vedou ke zlidnění nebo usnutí. Mezi tyto drogy patří:

1. ALKOHOL
2. BARBITURÁTY
3. NARKOTICKÁ ANALGETIKA (opium, heroin, metadon)
4. BENZODIAZEPINY
5. ROZPOUŠTĚDLA
6. LEPIDLA,
7. AEROSOLY

ALKOHOL

Pití alkoholu provází lidstvo již od počátku dějin. Alkoholické nápoje se skládají převážně z vody a etylalkoholu (etanolu) vzniklého z kvašení ovoce, zeleniny či obilí. Pivo obsahuje okolo jednoho dílu etanolu na dvacet dílů vody (5 procent alkoholu nebo méně), víno zhruba dvakrát až čtyřikrát víc (devět až dvacet procent alkoholu). Destiláty jako rum, whisky a gin tvoří skoro z padestátí procent etanol a zbytek pak voda.

Účinky - alkohol se vstřebává do krevního oběhu a začíná působit během pěti až deseti minut a jeho účinek přetrvává v závislosti na požitém množství až několik hodin. Účinek alkoholu závisí na jeho koncentraci, rychlosti jeho pití a přítomnosti potravin v žaludku, tělesné hmotnosti a náladě osoby alkohol požívající. Již při požití dvou půlitrů piva se většina lidí cítí méně stísněně a uvolněně. S přibývajícím množstvím požitého alkoholu nastávají změny nálady, a to od družnosti až po agresivitu. Postupně dochází ke zhoršování duševních a tělesných činností. Alkohol může při jeho

nadměrném požívání může vést i k otravě a smrti, kdy smrtelná dávka pro většinu jedinců je udávána v rozmezí 6–9 g/l (promile)¹⁴.

Alkohol ve vztahu k řízení motorových vozidel. Zde je důležité zmínit, že po požití i malého množství alkoholu je vyšší sklon riskovat, přeceňovat se, horší odhad vzdálenosti. Reakční čas osoby se prodlužuje, při vyšší hladině alkoholu se objevují poruchy rovnováhy, nebezpečí spánku během řízení. Zvýšené riziko nehody trvá i v kocovině.

Dopravní nehody pod vlivem alkoholu bývají těžší. Častější je výskyt mnohočetných poranění, častější jsou i smrtelné nehody. V roce 1956 proběhl v Bratislavě výzkum, při kterém byli vyšetřováni řidiči různých motorových vozidel, aby se zjistilo, jak množství vypitého alkoholu zvyšuje pravděpodobnost vzniku dopravní nehody u vzorku 832 osob. Tento experiment potvrdil, že pravděpodobnost nehody je při hladině alkoholu 0,3 – 0,9 ‰ sedmkrát větší než u střízlivého řidiče, při hladině od 1-1,4 ‰ jednatřicetkrát větší a při hladině od 1,5 ‰ stodvacetkrát větší. I proto je v České republice zákonem dána **nulová tolerance** požití alkoholu během řízení vozidel.

BARBITURÁTY

Jsou hypnosedativa s uklidňujícím účinkem, které ve vyšších dávkách působí jako prášky na spaní. Barbituráty se vyskytují ve formě tablet, čípků, roztoků nebo různobarevných kapslí. Barbituráty tlumí centrální nervový systém a působí jako alkohol a účinky obvykle trvajícíchmi tři až šest hodin. Při užití větší dávky se osoba cítí neobratná, špatně ovládá řeč i pohyby. Mohou se objevit emoční výkyvy nálad a zmatenost.

Ve vztahu k řízení vozidel je užívání barbiturátů během jejich požití či v době, kdy by mohl být jimi člověk ještě ovlivněn zakázáno. Ovlivňují negativně pozornost, koordinaci pohybů a schopnost rychlého rozhodování.

OPIUM

Opium je získáváno z máku odrůdy *Papaversomniferum album*. Producenti opia sbírali bílou šťávu prýstící z nařezaných makových hlavic. Tato šťáva na vzduchu

---

¹⁴SHAPIRO, Harry. *Drogy: obrazový průvodce*. Praha: Svojtka & Co., 2005. 60-71 s, ISBN 80-7352-295-0.

houstne a tmavne. Z této suroviny se mohou připravovat přírodní deriváty opia, kterými jsou morfin a kodein. Polysyntetickým derivátem je heroin.

Surové opium se čistí vařením ve vodě. Roztok se opakovaně nechává projít varem a poté se filtruje, aby se dosáhlo co nejvyšší koncentrace. Nakonec zůstává černá lepkavá pasta, která se suší a kouří. Při kouření velmi rychle nastupují účinky opia, a to dobrá nálada a útlum. Opiový kouř takřka okamžitě přechází z krve do mozku. Během kouření opia se člověk dostává do stavu polohalucinatorního snového stavu. Pravidelné užívání pak vede k velmi silné fyzické i psychické závislosti.

HEROIN

Jak je uvedeno výše, heroin je polosyntetickým derivátem opia. Čistý heroin je bílý jemný prášek, který je dvakrát účinnější než morfin. Heroin se užívá šňupáním, kouřením nebo jej lze žilně aplikovat injekční stříkačkou. Tlumí činnost nervového systému, zpomaluje dýchání a srdeční frekvenci.

Heroin je vysoce návykový a je uváděno, že při žilní aplikaci vzniká závislost již po užití pěti až sedmi dávek. Během užití několika dávek se člověk na heroin stane tolerantní a k získání stejného účinku je nezbytné dávku zvýšit nebo změnit frekvenci užívání.

Ad. b) STIMULAČNÍ DROGY

Stimulační drogy jsou označovány jako **PSYCHOSTIMULANCIA**. Pro ně je typickým znakem, že jsou to látky, které celkově zvyšují duševní i tělesnou aktivitu jedince. Mizí únava, urychluje se myšlenkové tempo, zvyšuje se svalové napětí. Organismus "jede" na plný výkon, vyčerpává i rezervy, po vysazení se dostavuje stav vystupňované únavy, který se upravuje minimálně několik dní. Vedlejším účinkem je nechutenství, které ve spojení se zvýšeným energetickým výdejem vede k rychlému hubnutí. Po vysazení psychostimulancí dojde k prudkému poklesu aktivity a jedinec velmi rychle přibírá na váze.

Po menších nebo středně silných dávkách se dostavuje pocit síly a energie, jedinec je výkonnější, sociabilní, motoricky neklidný, nápadná bývá zvýšená hovornost. Vysoké dávky, případně dlouhodobé užívání vede ke vzniku toxické psychózy, která je svým obrazem podobná schizofrenii. Nemocný ztrácí kontakt s realitou, může být nebezpečný sobě i druhým lidem. Závislost je pouze psychická.

Mezi stimulační drogy řadíme:

1. METAMFETAMINY, AMFETAMINY (pervitin)
2. EXTÁZE
3. MARIHUANA a produkty z ní
4. KOKAIN
5. TABÁK
6. KOFEIN

AMFETAMINY

Jedná se o mohutný stimulant navozující pocit veselí, člověk má pocit rosotucí energie, pohody a seběvědomí. Amfetaminy zlepšují schopnosti soustředění a zároveň výrazně potlačují potřeby spánku a potravy.

Existuje několik druhů amfetaminů: samotný amfetamin, metamfetamin a dextroamfetamin. Co do účinků se fakticky neliší a jsou rozdílné pouze v procesu výroby. V ulicích se tyto drogy nabízí uživatelům ve formě prášku barvy šedavé či růžové ve tvaru malého papírového psaníčka. Uživatelé tuto drogu buď šňupají nebo rozpouští

do injekce. Po odeznění stimulačního účinku se uživatel cítí unaven. Návrat do původního stavu může trvat několik dní. Při užívání i po malých dávkách se u uživatelů může rozvinout velmi silná psychická závislost. Amfetamin působí dvoufázově. Nejdříve řidiče aktivují, takže může řídit po dlouhé hodiny, aniž by se cítil unavený. Poté však nastává hluboký útlum, kdy může řidič snadno usnout nebo reagovat extrémně zpomalně. Tyto látky jsou někdy zneužívány řidiči nákladních automobilů pro udržení bdělosti. Jejich dlouhodobé užívání však může způsobit poruchy myšlení, emotivity a rozhodování. Řidiči pod vlivem pervitinu často více hazardují a přeceňují své řídičské schopnosti. Ztrácejí smysl pro realitu, snáze jsou oslnění. Příliš vysoká dávka se projevuje zvýšenou aktivitou, podrážděností, nervozitou, případně úzkostí.

METAMFETAMIN

Jedná se o derivát amfetaminu u nás známý pod názvem - **pervitin**. Jedná se o ilegální československou drogu číslo 1. Tuto drogu můžeme získat ve formě krystalického prášku či ve formě tablet. Prášek se dá šňupat, kouřit či vstříkovat injekčně.

Droga účinkuje tak, že bezprostředně po vykouření či vstříknutí do žíly uživatel zažívá myšlenkový trysk, který trvá několik málo minut. Po užití dochází k celkovému povzbuzení, odstranění únavy, pocitu zlepšené psychické a fyzické výkonnosti a uvolnění zábran.

Ve vztahu k řízení vozidla, drogou zákeřnou je neboť v myslí, ale pouze v myslí, uživatele z průměrného řidiče stává „král silnic“. Během řízení vozidla se cítí neporazitelný a sebejistý s vědomím, že vše bez problémů zvládne. Má pocit, že má vše plně pod svou kontrolou. Disproporce mezi sebehodnocením a realitou ovšem může,

a velmi často mívá tragické následky pro řidiče samotného, ale také pro osotní účastníky silničního provozu.

Dalším rizikem užívání této OPL má vztah k psychice uživatele. U každého z uživatelů se individuálně ve vztahu k době a množství užívání drogy mění jeho duševní stav. Jedná se o rozvoj duševní poruchy způsobené právě stimulační drogou a rozvíjejícím se paranoidního a halucinatorního syndromu. Postižený jedinec si začíná všímat,

že se ostatní k němu chovají jinak, registruje pokusy ho nějak podrazit a stává se nedůvěřivým a ostražitým. Mohou se objevit sluchové a i zrakové halucinace. Uživatel vnímá vjemy tajemných a výhružných stínů. Nastupuje stálý pocit ohrožení vedoucí k iracionálnímu jednání a to panickým útekům a zdánlivě sebeobraným útokům.¹⁵

EXTÁZE

Jedná se o zcela syntetický produkt derivovaný z amfetaminu. Při užití této drogy se asi po půl hodině dostavuje pocit tepla, prohlubování vzájemného porozumění, schopnosti se vcítit do problémů druhého, solidarita a pocit radosti. Tento efekt trvá po dobu přibližně dvou hodin. Poté nastupuje zklidnění organismu spojený s příjemným prožitkem. Extáze se nesmí míchat s alkoholem, což odborná literatura označuje za velmi nebezpečné a tatokombinace může vést až k smrti uživatele. Řidič po požití extáze má zhoršený úsudek, bývá zmaten, má falešný pocit náklonosti, často se objevuje i zhoršené vidění a vnímání. Mohou se objevit pocity nevolnosti, deprese, svalové

---

¹⁵SHAPIRO, Harry. *Drogy: obrazový průvodce*. Praha: Svojtka & Co., 2005. 166-239 s, ISBN 80-7352-295-0.

napětí a zimnice. Extáze se podává ve formě zpravidla barevných tablet s obrázky aniovaných postaviček.

KANABIS

Základní surovinou se které se získávají účinné látky je dvoudomá bylina – konopě setá. Tato bylina tvoří keře a horních listech a květech obsahuje značné množství koncentrace kanabinoidů. Produktem této rostliny je marihuana a hašiš.

Konopí se ovšem také užívá k léčebným účelům a to zejména v různých formách mastí, pomáhající např. k léčení atopických ekzémů, při bolesti kostí a svalů. Užití marihuany pouze k lékařskému užití je již legislativně povoleno i v naší republice, což upravuje zák. č. 50/2013 Sb., o léčivech a o změnách některých souvisejících zákonů, kterým se mění zákon č. 378/2007 Sb.

Obrázek 2 konopí seté, zdroj: www.novink 1

MARIHUANA

Uživateli nazývaná – **tráva**. Vzniká smíšením usušených a rozmělněných listů a vrchní okvětní části konopí. Marihuana se kouří buď samostatně, nebo s tabákem v ručně stočených cigaretách nebo dýmkách. Účinná látka v marihuaně se nazývá THC (tetrahydrocannabinol). Při užívání větších dávek se u uživatelů projeví pocit duševní nepohody, zvláště úzkost a paranoia. Dlouhodobé užívání pak vede k poměrně typickým poruchám paměti a ztrátě motivace k běžným aktivitám. Kouření marihuany s sebou nese podobné riziko jako kouření cigaret, jen na rozdíl od obyčejné cigarety obsahuje marihuanová cigareta výrazně vyšší (až pětinasobný) obsah škodlivých látek.

Ve vztahu k řízení vozidla se řidič po vykouření marihuany chová podobně jako pod vlivem alkoholu. Marihuana odvádí pozornost řidiče od reality a uživateli dává pocit, že řízení je pouze hra. Užívání marihuany tak stojí ze velkým množstvím dopravních nehod.

HAŠIŠ

Tato droga je získávána z pryskyřičného sekretu prosakující z horních listů a květů konopí. Kanabisová pryskiřice je hnětena do formy kvádrů, tablet a koulí. Zbarvena je do různých odstínů hnědi, přes tmavě zelenou až černou.

Hašiš bývá kouřen společně s tabákem ve speciálních dýmkách, polykán smíšený s jídlem nebo v nápojích. Koncentrace THC v hašiši je přibližně pětkrát vyšší než v marihuaně. Při užití droga vyvolává u konzumenta pocity relaxace, dobré pohody, rozjařenosti a živějšího vnímání smyslových vjemů. Je-li uživatel rozrušen nebo není-li na látku zvyklý, způsobuje změny ve způsobu vyjadřování a myšlení, rychlý tok emocí a až pomatené představy. Vliv na řízení i doba jeho účinku jsou značně individuální.

Marihuana a hašiš obsahují stejnou účinnou látku, THC. Tyto drogy prodlužují reakční čas a oslabují krátkodobou paměť. U řidiče zhoršují schopnost řídit motorové vozidlo minimálně na deset hodin po požití, někdy však i na několik dní či týdnů. V pokusech na trenažérech se prokázala zhoršená schopnost řídit až dvacet čtyři hodin po vykouření jedné cigarety marihuany. Řidič pod vlivem této látky působí ospalým dojmem, reaguje zpomaleně, je nepozorný, přehlíží dopravní značky, nerespektuje chodce na přechodech, mění neodůvodněně rychlost vozidla. Hrozí mu zvýšené riziko oslnění kvůli rozšíření zornic. Toxický efekt trvá minimálně dvě hodiny, mění se vnímání, cítění i myšlení, dochází ke ztrátě orientace, zejména v čase a místě.¹⁶

TABÁK

Je rostlina, která se vyskytuje ve dvou druzích (*Nicotiniana tabacum* a *Nicotiniana rustica*). Surové tabákové listy se suší, krájí a balí se do cigaret, doutníků či se prodávají jako dýmkové, žvýkací či šňupací tabák. Během kouření tabáku vzniká kouř, který obsahuje drobné kapičky dehtu, oxid uhelnatý, nikotin a další plyny.

Ač je jedná o drogu, která je legální a často užívaná je nesporné, že NIKOTIN je droga s rozsáhlými účinky na mozkovou činnost. Hladina nikotinu se vytváří v průběhu kouření a pak rychle klesá.

---

¹⁶Řízení pod vlivem alkoholu a drog: repado, programy pro řidiče[online]. Praha: Centrum dopravního výzkumu v. v. i, 2018 [cit. 2019-03-10]. Dostupné z: <https://www.repado.cz/projekt/rizeni-pod-vlivem-alkoholu-a-drog/>

Tabák je mírný stimulant, který se kouřením používá k uvolnění stresu a úzkosti. Někdy také pomáhá udržet výkonost ve stresu a stereotypu. Užitím tabáku se tlumí chuť k jídlu, zvyšuje se tepová frekvence a krevní tlak. Kouření vyvolává pocity vzrušení a povzbuzení. Nejvýznamnějším aspektem kouření tak je vznikající závislost a potřeba pravidelného užívání. Během řízení vozidla užívání tabáku zpravidla formou kouření balených cigaret nemá vliv na psychickou schopnost řidiče vozidlo bezpečně ovládat a vnímat okolí. Negativní okolnosti mohou nastat např. při zapalování cigaret či v případě odpadnutí popela na tělo řidiče, kdy řidič během této ač pro někoho krátké doby ujede velkou vzdálenost a zvažuje se tímto nebezpečí vzniku dopravní nehody.

KOFEIN

Jedná se o stimulant ovlivňující centrální nervovou soustavu a způsobuje, že jsou lidé aktivnější a bdělejší. Jedná se o nejběžnější legální stimulační drogu, která se v přírodě vyskytuje v celé řadě rostlin a nápojů. Mezi nejznámější patří káva, čaj, kakaové boby a ořechy kola.

Nejvíce kofeinu obsahuje káva. V přiměřených dávkách (cca. 2 šálky překapávané kávy) pomáhá překonat malátnost a únavu. Účinky se dostavují po cca. 1 hodině a trvá tři až čtyři hodiny. Poté se může dostavit nepříjemný efekt zvýšené únavy. Při konzumaci kofeinu kolem 500 – 600 mg denně může vést k pocitům úzkosti a nervozity a při užití 1 g kofeinu, což odpovídá 15 šálkům kávy se může již projevit zvýšená citlivost a smyslové přeludy, jako je zvonění v uších a světelné záblesky. Závislost tak již může vzniknout při užívání 7 šálků denně.¹⁷

Káva je užívána řidiči vozidel zejména v nočních hodinách, kdy řízení vyžaduje větší pozornost a soustředění. Požití šálku kávy má nesporně na řidiče pozitivní vliv. Je ověřeno, dokonce vědecky, že po požití kávy a přejití kofeinu do organismu, což trvá zpravidla 1 – 2 hodiny, se zvyšuje výkonost a pozornost řidiče.

---

¹⁷NOŽINA, Miroslav. *Svět drog v Čechách*. 1. Praha: KLP-Koniasch Latin Press, 1997. 28–48 s, ISBN 80-85917-36-X

Typické účinky návykových látek		
	Některé typické účinky	Některé odvykací příznaky
Alkohol	při malých dávkách svalové uvolnění a odbržděnost	třes, úzkost, neklid, nepříjemné duševní stavy, napětí, zvýšená tepová frekvence, ztráta tekutin a minerálů
Opiody, např. heroin	v lékařství se užívají proti bolestem a křečím, působí tlumivě, vyvolávají zácpu, zúžení zornic, většinou i pocit libosti, existuje riziko těžké otravy (předávkování)	bolesti svalů, křeče, průjemy, nevolnost nebo zvracení, poruchy spánku, pocit duševní nepohody, kromě toho i třes, zrychlený tep
Sedativa a hypnotika (tlumivé léky)	útlum, spavost, proti záchvatové působení	nespavost, epileptické záchvaty, třes, psychický i tělesný neklid, někdy až přechodné halucinace nebo iluze
Budivé látky (stimulancia), jako pervitin, kokain	nadměrná aktivita, zrychlené ohyby, myšlenkový trysk, nespavost, pocit síly, přeceňování se. Pocit pronásledování,	letargie a únava, zpomalení duševního a tělesného tempa, méně často neklid, nadměrná spavost, deprese, rozladěnost

Tabulka 1 Některé typické účinky návykových látek a některé typické odvykací příznaky, zdroj: Karel Nešpor, Vaše děti a návykové látky

4 Přestupky a trestné činy v dopravě

Přestupek je oproti trestnému činu méně škodlivá forma protiprávního jednání. Tresty za přestupky zpravidla ukládají příslušné správní orgány obcí s rozšířenou působností. Přestupku se může dopustit jako osoba fyzická tak osoba právnická. Míra škodlivosti přestupku je tak nižší než u trestného činu. Je důležité též upozornit, že pojem přestupku je obsažen ve velkém množství zákonných norem. Oproti tomu tresty při spáchání trestného činu již řeší systém soudů a tresty jsou zpravidla těžší a společností hůře vnímané a zpravidla i morálně odsuzované. Tresty za spáchání trestného činu a pojem trestného činu je oproti přestupkům jasně uvedeny v zákoně č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

4.1 Přestupek

Přestupkem je společensky škodlivý protiprávní čin, který je v zákoně za přestupek výslovně označen a který vykazuje znaky stanovené zákonem, nejde-li o trestný čin.¹⁸

Skutková podstata přestupku obsahuje následující obecné znaky:

- a) ZAVINĚNÍ
- b) VĚK
- c) PŘÍČETNOST

A dále znaky typové, které jednotlivé přestupky od sebe vzájemně odlišují. Mezi tyto znaky řadíme:

1. objekt,
2. objektivní stránku,
3. subjekt a
4. subjektivní stránku.

Ad. a) Zavinění

Tento obecný znak přestupku má dvě formy zavinění:

1. **úmyslnou a**
2. **nedbalostní**

---

¹⁸ ČESKO. § 5 odst. 1 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich-znění od 1. 1. 2019. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2019 [cit. 10. 3. 2019]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-250/zneni-20190101#p5-1>

Pro rozlišení, o jakou formu zavinění se jedná, platí následující poučka: „K odpovědnosti za přešupek postačí zavinění z nedbalosti, nestanoví-li zákon výslovně, že je třeba úmyslného zavinění“¹⁹

Přešupek je spáchán z nedbalosti, jestliže pachatel:

- a) věděl, že svým jednáním může porušit nebo ohrozit zájem chráněný zákonem, ale bez přiměřených důvodů spoléhal na to, že tento zájem neporuší nebo neohrozí (nedbalost vědomá).
- b) nevěděl, že svým jednáním může porušit nebo ohrozit zájem chráněný zákonem, ač to vzhledem k okolnostem a svým osobním poměrům vědět měl a mohl (nedbalost nevědomá).

Úmyslná forma zavinění, spočívá v tom, že přešupek je spáchán úmyslně, jestliže pachatel:

- a) chtěl svým jednáním porušit nebo ohrozit zájem chráněný zákonem (úmysl přímý).
- b) věděl, že svým jednáním může ohrozit zájem chráněný zákonem, a pro případ, že jej poruší nebo ohrozí, byl s tím srozuměn. Jednáním se rozumí i opomenutí takového konání, k němuž byl pachatel podle okolností a svých osobních poměrů povinen (úmysl nepřímý).²⁰

Ad. b) Věk

Věk pachatele hraje zásadní roli při rozhodování o odpovědnosti za přešupek. Proto platí pravidlo, které říká, že: **“za přešupek není odpovědný ten, kdo v době jeho spáchání nedovršil patnáctý rok svého věku”**.²¹ Za přešupek tedy nemůže být odpovědný pachatel, který je mladší 15 let. Patnáctý rok věku pachatele přešupku, kdy se stává odpovědným za spáchaný přešupek se považuje první den po dovršení věku 15 let.

---

¹⁹ ČESKO. § 15 odst. 1 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přešupky a řízení o nich-znění od 1. 1. 2019. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2019 [cit. 10. 3. 2019]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-250/zneni-20190101#p15-1>

²⁰ ČESKO. § 15 odst. 2 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přešupky a řízení o nich-znění od 1. 1. 2019. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2019 [cit. 10. 3. 2019]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-250/zneni-20190101#p15-2>

²¹ ČESKO. § 18 odst. 1 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přešupky a řízení o nich-znění od 1. 1. 2019. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2019 [cit. 10. 3. 2019]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-250/zneni-20190101#p18-1>

Ad. c) Nepříčetnost

Obecně lze konstatovat, že nepříčetností rozumíme stav osoby, která nedovedla rozpoznat, že koná porotiprávně nebo nebyla sto ovládat své jednání. Pak platí pravidlo ve kterém se uvádí, že: *„Za přestupek není odpovědný ten, kdo pro duševní poruchu v době jeho spáchání nemohl rozpoznat protiprávnost svého jednání nebo své jednání ovládat. Odpovědnosti se nezbavuje ten, kdo se do stavu nepříčetnosti přivedl, byť i z nedbalosti, užitím návykové látky; návykovou látkou se rozumí alkohol, omamné látky, psychotropní látky a ostatní látky způsobivé nepříznivě ovlivnit psychiku člověka nebo jeho ovládací nebo rozpoznávací schopnosti nebo sociální chování.“*²²

Tento vysvětlující pravidlo můžeme chápat tak, že pokud pachatel úmyslně uvedl do stavu nepříčetnosti např. požitím návykové látky (nejčastěji alkoholu), aby v tomto stavu spáchal přestupek (“opil se na kuráž”) je odpovědným za přestupek. Pachatel si je tedy vědom, že pod vlivem návykové látky ztrácí zábrany a dostane se např. opilosti a v této např. někomu ublíží na zdraví.

Oproti tomu duševní porucha, která se podle moderních medicínských názorů vymezuje jako zřetelná odchylka od stavu duševního zdraví a rovnováhy. Stavem duševního zdraví a rovnováhy se rozumí stav úplné a sociální pohody, jako výslednice vnitřních (genetických) a vnějších (psychociálních a enviromentálních) faktorů.

Oproti tomu pokud je u pachatele zjištěna duševní porucha, nebo duševní nemoc, (duševní nemoci je užší pojem)nebo specifická (smíšená) porucha osobnosti, u které se povaha lidí nápadně odchyluje od normy (Šámal 2009), pak pachatele není za své jednání plně odpovědný.

Pokud pachatel přestupku splní všechny výše uvedené požadavky na to, aby byl postižen za spáchaný přestupek, odpovědná orgán rozhodne, jaký trest mu bude uložen. Hovoříme o správních trestech.

Řidič motorového vozidla, který ví, že nesmí požit alkohol nebo jinou návykovou látku, přesněji nelegální návykovou látku, během jízdy ani řídit po jejich požití v době, kdy by ještě mohl být pod jejich vlivem,²³ za nedodržení této povinnosti, může být potrestán. V praxi, policisté provádí preventivní kontroly této povinnosti

²² ČESKO. § 19 odst. 1 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich-znění od 1. 1. 2019. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2019 [cit. 10. 3. 2019]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-250/zneni-20190101#p19-1>

²³ ČESKO. § 5 odst. 2 písm. b) zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů-znění od 1. 1. 2019. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2019 [cit. 12. 3. 2019]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-361/zneni-20190101#p5-2-b>

řidiče. V souvislosti s kontrolou dodržení této povinnosti je řidič povinen na výzvu policisty, strážníka obecní policie a dalších zde uvedených subjektů v § 5 odst. 1 písm. f) zák. č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích, podrobit se zjištění, zda není ovlivněn alkoholem nebo jinou návykovou látkou.

Odmítnutí podrobení se orientačnímu testu či následnému odběru krve či moči je samo o sobě přestupkem a řidiči ve správním řízení hrozí trest, kterým je pokuta ve výši od 25 000,- do 50 000,- Kč, zákaz řízení na 1 až 2 roky a ztráta 7 bodů. Při zjištění, že řidič řídil pod vlivem alkoholu nebo jiné návykové látky, je věc řešena v přestupkovém řízení a řidiči v tomto případě hrozí ve správním řízení pokuta od 2 500,- Kč do 20 000,- Kč, zákaz řízení na 6 měsíců až 1 rok a ztráta 7 bodů.

U přestupků lze konkrétní osobě uložit tyto druhy sankcí:

1. TRESTY
2. OCHRANNÁ OPATŘENÍ
- 3.

Za přestupek lze uložit správní trest:²⁴

- a) napomenutí
- b) pokuty
- c) zákazu činnosti
- d) propadnutí věci nebo náhradní hodnoty
- e) zveřejnění rozhodnutí o přestupku

Správní trest lze uložit samostatně nebo spolu s jinými správními tresty; napomenutí nelze uložit spolu s pokutou.²⁵

OCHRANÝMI OPATŘENÍMI jsou:

- a) omezující opatření
- b) zabránění věci nebo
- c) náhradní hodnoty²³

---

²⁴ ČESKO. § 35 odst. 1 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich-znění od 1. 1. 2019. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2019 [cit. 12. 3. 2019]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-250/zneni-20190101#p35-1>

²⁵ ČESKO. § 36 odst. 1 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich-znění od 1. 1. 2019. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2019 [cit. 18. 3. 2019]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-250/zneni-20190101#p36-1>

Nová právní úprava oblasti přestupků

Dne 1. 7. 2017 nabyl účinnosti zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a s ním související zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích. Nový zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich detailněji než dosud, upravuje podmínky vzniku odpovědnosti za přestupek, druhy správních trestů a ochranných opatření a zásady pro jejich ukládání, postup před zahájením řízení o přestupku a postup v řízení o přestupku.

Nový zákon o odpovědnosti za přestupky nevymezuje konkrétní skutkové podstaty přestupků, ty jsou nově stanoveny v zákoně č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích. Některé přestupky na úseku ochrany před alkoholismem a jinými toxikomaniemi,

do 30. 6. 2017 vymezené v ustanovení § 30 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, v zákoně o některých přestupcích uvedeny nebyly a až novelizací byly s účinností od 1. 7. 2017 částečně přesunuty do zákona č. 167/1998 Sb., o návykových látkách.

4.2 Trestný čin

Trestným činem je protiprávní čin, který zákonoznačuje za trestný a který vykazuje znaky uvedené v takovém zákoně. Trestným činem se dále rozumí jen čin soudně trestný a pokud z jednotlivého ustanovení trestního zákona nevyplývá něco jiného, též příprava k trestnému činu, pokus trestného činu, organizátorství, návod a pomoc.²⁶

V současné době můžeme konstatovat, že protiprávní jednání označovaná za trestné činy dělíme na:

- a) PŘEČINY A**
- b) ZLOČINY**

---

²⁶ ČESKO. fragment #f3918388 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník-znění od 1. 2. 2019. In: Zákony pro lidi.cz [online]. © AION CS 2010-2019 [cit. 12. 3. 2019]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40/znění-20190201#f3918388>

Ad. a) Přečiny:

To jsou všechny nedbalostní trestné činy a ty úmyslné trestné činy, na něž trestní zákon stanoví trest odnění svobody s horní hranicí trestní sazby do pěti let.²⁷

Ad. b) Zločiny

To jsou všechny trestné činy, které nejsou podle trestního zákona přečiny; zvlášť závažnými zločiny jsou ty úmyslné trestné činy, na něž trestní zákon stanoví trest odněti svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně deset let.²⁸

S pojmem trestný čin úzce sovisí dalšími důležitými pojmy, kterými jsou :

- 1) **PACHATEL**
- 2) **NEPŘÍČETNOST**
- 3) **ZAVINĚNÍ**

Ad. 1) Pachatelem

Pachatelem trestného činu je, kdo svým jednáním naplnil znaky skutkové podstaty trestného činu nebo jeho pokusu či přípravy, je-li trestná.

Pachatelem trestného činu je i ten, kdo k provedení činu užil jiné osoby, která není trestně odpovědná pro nedostatek věku, nepřičetnost, omyl, anebo proto, že jednala v nutné obraně, krajní nouzi či za jiné okolnosti vylučující protiprávnost, anebo sama nejednala nebo nejednala zaviněně. Pachatelem trestného činu je i ten, kdo k provedení činu užil takové osoby, která nejednala ve zvláštním úmyslu či z pohnutky předpokládané zákonem; v těchto případech není vyloučena trestní odpovědnost takové osoby za jiný trestný čin, který tímto jednáním spáchala.²⁹

Byl-li trestný čin spáchán úmyslným společným jednáním dvou nebo více osob odpovídá každá z nich, jako by trestný čin spáchala sama (spolupachatelé).³⁰

---

²⁷ ČESKO. § 14 odst. 2 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník-znění od 1. 2. 2019. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2019 [cit. 12. 3. 2019]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40/zneni-20190201#p14-2>

²⁸ ČESKO. § 14 odst. 3 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník-znění od 1. 2. 2019. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2019 [cit. 12. 3. 2019]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40/zneni-20190201#p14-3>

²⁹ ČESKO. fragment #f3918448 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník-znění od 1. 2. 2019. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2019 [cit. 12. 3. 2019]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40/zneni-20190201#f3918448>

³⁰ ČESKO. fragment #f3918452 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník-znění od 1. 2. 2019. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2019 [cit. 12. 3. 2019]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40/zneni-20190201#f3918452>

Ad. 2) Nepříčetnost

Kdo pro duševní poruchu v době spáchání činu nemohl rozpoznat jeho protiprávnost nebo ovládat své jednání, není za tento čin trestně odpovědný.³¹ Jak je uvedeno výše u stejného pojmu u přestupku, pachatel trestného činu se do stavu nepříčetnosti nemůže uvést úmyslně požitím návykové látky.

Ad. 3) Zavinění

*K trestní odpovědnosti ze trestný čin je třeba úmyslného zavinění, nestanoví-li trestní zákon výslovně, že postačí zavinění z nedbalosti.*³²

Ve věci zavinění dle trestního zákoníku rozdělujeme zavinění na dvě , a to:

- a) **ÚMYSLNOU**
- b) **NEDBALOSTNÍ**

Ad. a) Úmyslná forma zavinění, spočívá v tom, že trestný je spáchán úmyslně, jestliže pachatel:

- chtěl svým jednáním porušit nebo ohrozit zájem chráněný zákonem (úmysl přímý),
- věděl, že svým jednáním může ohrozit zájem chráněný zákonem, a pro případ, že jej poruší nebo ohrozí, byl s tím srozuměn. Jednáním se rozumí i opomenutí takového konání, k němuž byl pachatel podle okolností a svých osobních poměrů povinen (úmysl nepřímý).³³

Ad. b) Nedbalostní forma zavinění, spočívá v tom, jestliže pachatel:

- věděl, že svým jednáním může porušit nebo ohrozit zájem chráněný zákonem, ale bez přiměřených důvodů spoléhal na to, že tento zájem neporuší nebo neohrozí (nedbalost vědomá),
- nevěděl, že svým jednáním může porušit nebo ohrozit zájem chráněný zákonem, ač to vzhledem k okolnostem a svým osobním poměrům vědět měl a mohl (nedbalost nevědomá).

---

³¹ ČESKO. § 26 odst. 1 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník-znění od 1. 2. 2019. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2019 [cit. 12. 3. 2019]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40/zneni-20190201#p26-1>

³² ČESKO. § 13 odst. 2 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník-znění od 1. 2. 2019. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2019 [cit. 12. 3. 2019]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40/zneni-20190201#p13-2>

³³ ČESKO. § 15 odst. 1 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník-znění od 1. 2. 2019. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2019 [cit. 12. 3. 2019]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40/zneni-20190201#p15-1>

Trestný čin je spáchán z hrubé nedbalosti, jestliže přístup pachatele k požadavku náležité opatrnosti svědčí o zřejmé bezohlednosti pachatele k zájmům chráněným trestním zákonem³⁴

4.3 Trestné činy související s návykovými látkami

V současné době platná právní úprava, tedy zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, nepostihuje samotné užívání drog.

I přes ten fakt je nepochybné, že konzumace drog poškozuje zdraví toxikomana, není zneužívání drogy ostatně jako většina sebepoškozujícího jednání kriminalizována. Na drogy respektive na jejich užívání se však nabaluje další trestná činnost, která již ovšem postihována je. Jde o trestnou činnost, kterou páchají jak uživatelé drog, tak i lidé, kteří drogy nekomzumují. Tito lidé tak pouze zneužívají závislost na droze jiných.

Trestní zákoník upravuje drogové delikty v následujících ustanoveních:

1. § 274 - Ohrožení pod vlivem návykové látky,
2. §§ 283 – 289 Hlava VII, Trestné činy obecně ohrožující
3. § 283 – Nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy,
4. § 284- Přechovávání omamné a psychotropní látky a jedu,
5. § 285 – Nedovolené pěstování rostlin obsahujících omamnou a psychotropní látku,
6. § 286 – Výroba a držení předmětu k nedovolené výrobě omamné a psychotropní látky a jedu,
7. § 287 – Šíření toxikomanie,
8. § 288 – Výroba a jiné nakládání s látkami s hormonálním účinkem a
9. § 289 – Společné ustanovení.

S drogami však souvisejí i další trestné činy. Jde především o ty trestné činy, které páchají toxikomané za účelem získání prostředků na výrobu či opatření drogy, a to jsou především krádeže, podvody, zpronevěry. Ve většině případů se jedná o majetkovou trestnou činnost. Násilná kriminalita není u toxikomanů příliš častá.

---

³⁴ ČESKO. § 16 odst. 1 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník-znění od 1. 2. 2019. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2019 [cit. 12. 3. 2019]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40/zneni-20190201#p16-1>

Další skupinou trestných činů, které páchají toxikomani jsou trestné činy spáchané toxikomany pod vlivem drog či v období abstinčního syndromu. Jedná se o výtržnictví, pohlavní zneužívání, znásilnění, loupeže a také vraždy.

4.4 Zákon o návykových látkách

Zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách, doznal v průběhu roku 2017 podstatných změn v souvislosti s novou právní úpravou přestupků.³⁵ S účinností od 1. 7. 2017 vešla v platnost ustanovení tří přestupků spočívajících v držení drogy, a to:

- a) neoprávněně přechovává návykovou látku v malém množství pro vlastní potřebu,
- b) neoprávněně pěstuje pro vlastní potřebu v malém množství rostlinu nebo houbu obsahující návykovou látku, nebo
- c) umožní neoprávněně požívání návykových látek osobě mladší 18 let, nejde-li o čin přísněji trestný.³⁶

Za tyto přestupky lze uložit pokutu do 15. 000,- Kč i další správní tresty podle nové právní úpravy o přestupcích³⁷, zejména pak propadnutí věci.

Seznam návykových látek je s účinností od 1. 1. 2014 již obsažen v nařízení vlády č. 463/2013 Sb., o seznamech návykových látek. V průběhu let 2017 a 2018 došlo k podstatnému rozšíření seznamu návykových látek o další látky. S účinností od května 2017 bylo na seznam zařazeno dalších 63 látek,³⁸ od března 2018 dalších 74.³⁹

---

³⁵ zákon č. 183/2017 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákona o některých přestupcích

³⁶ ČESKO. fragment #f6054244 zákona č. 183/2017 Sb., zákon, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákona o některých přestupcích-znění od 1. 12. 2018. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2019 [cit. 12. 3. 2019]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2017-183/zneni-20181201#f6054244>

³⁷ zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich

³⁸ Novelou provedenou nařízením vlády č. 46/2017 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 463/2013 Sb., o seznamech návykových látek, ve znění nařízení vlády č. 243/2015 Sb., bylo s účinností částečně od 1. 3. 2017, částečně od 1. 5. 2017, přidáno více než 50 položek, přičemž nejzásadnější rozšíření se týkalo přílohy č. 4. Kromě látek užívaných jako nelegální drogy byl nově do seznamu zařazen např. též lisdexamfetamin, který je účinnou látkou léčiv využívaných k léčbě ADHD, který je registrován jako léčivo i v České republice, byť není aktuálně dostupný.

³⁹ Novelou provedenou nařízením vlády č. 30/2018 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 463/2013 Sb., o seznamech návykových látek, účinnost od 8. 3. 2018.

4.5 Zákon o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek

Dne 31. 5. 2017 nabyl účinnosti zákon č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek (dále ZOZNL), čemuž přecházel několikaletý proces přípravy a schvalování této zásadní normy v oblasti veřejného zdraví.

Cílem ZOZNL je zavedení některých systémových opatření zaměřených na ochranu zdraví před škodlivými účinky tabáku, alkoholu a jiných návykových látek (zejména alkoholu a tabáku) ve smyslu snížení jejich nabídky i poptávky a snížení rizik souvisejících s jejich užíváním. Tento zákon jasně v hlavě IX vymezuje v § 35 - přestupky fyzických osob a § 36 - přestupky právnických a podnikajících fyzických osob, kterých se dopustí s ohledem na opatření směřující k ochraně před škodami působenými užíváním návykových látek.

4.6 Alkohol a návykové látky za volantem

Současná právní úprava je ve vztahu k řízení pod vlivem alkoholu či jiných návykových látek velice přísná. V České republice se uplatňuje nulová tolerance možnosti ovlivnění alkoholem nebo jinou návykovou látkou, a to jak u řidiče motorového vozidla, tak řidiče vozidla nemotorového či jezdce na zvířeti. Zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích v § 5 odst. 2 stanovuje, že řidič nesmí:

- a) požití alkoholický nápoj⁴⁰ nebo užití jinou návykovou látku během jízdy
- b) řídit vozidlo nebo jet na zvířeti bezprostředně po požití alkoholického nápoje nebo užití návykové látky
- c) řídit vozidlo nebo jet na zvířeti v takové době po požití alkoholického nápoje nebo užití návykové látky, kdy by mohl být ještě pod jejich vlivem
- d) předat řízení vozidla nebo svěřit zvíře osobě, která je pod vlivem alkoholu nebo jiné návykové látky.⁴¹

Řízení pod vlivem návykových látek je jednání, kterým je možné spáchat nejen přestupek, ale i trestný čin. Závisí na tom, nakolik byl řidič návykovou látkou ovlivněn. Pokud byl řidič ovlivněn natolik, že byla vyloučena jeho způsobilost řídit vozidlo, jedná

⁴⁰ lihovina, víno, pivo a ostatní nápoje, které obsahují více než 0,5 objemového procenta alkoholu.

⁴¹ ČESKO. § 5 odst. 2 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů-znění od 1. 1. 2019. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2019 [cit. 12. 3. 2019]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-361/zneni-20190101#p5-2>

se o trestný čin. V případě alkoholu je hranice mezi přestupkem a trestným činem poměrně zřejmá – způsobilost řídit vozidlo je u každého řidiče vyloučena při dosažení hladiny 1 promile alkoholu v krvi. Vyloučení způsobilosti však může nastat i při hladině alkoholu nižší než 1 promile, v takové případě by však muselo být vyloučení způsobilosti prokázáno svědeckými výpověďmi, znaleckými posudky apod. V případě závěru, že řidič byl ve stavu vylučujícím způsobilost, přičemž neexistuje žádná konkrétní definice tohoto pojmu, neboť různé návykové látky působí na člověka odlišně. Proto je nutné v každém konkrétním případě zkoumat, jako měrou byla požitou návykovou látkou ovlivněna schopnost vykonávat pachatelem provozovanou činnost. Pokud osoba v takovémto stavu i přesto řídí motorové vozidlo, připadá v úvahu trestní stíhání pro trestný čin ohrožení pod vlivem návykové látky, a to dle ustanovení § 274 odst. 1 zák. č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. Pokud nedošlo ke spáchání trestného činu, bude se jednat o přestupek.

Při ovlivnění jinými návykovými látkami je situace složitější, vzhledem k velkému množství druhů a různých účinků jiných návykových látek není stanovena univerzální hranice, od které je vyloučena způsobilost řídit vozidlo. Proto je v případě pozitivního výsledku kontroly na přítomnost jiných návykových látek nutné vypracovat znalecký posudek z odvětví toxikologie, respektive odvětví psychiatrie, který na základě údajů o přítomnosti jiných návykových látek určí, zdali se jednalo o stav vylučující způsobilost.⁴²

---

⁴² DOPRAVNÍ PŘESTUPKY s.r.o. *Alkohol za volantem*. [online] © 2010-2019 [cit. 2019-01-31]. Dostupné z WWW: <<http://www.dopravni-pravo.cz/alkohol-za-volantem/>>.

5 Současná situace z hlediska Policie ČR na okresu Chomutov

Téma práce je celkově zaměřeno na užívání návykových látek řidiči při řízení motorových a nemotorových vozidel v okrese Chomutov.

Okres Chomutov se nachází v severozápadní části Ústeckého kraje. Jeho sídlem je Statutární město Chomutov. Na rozloze 935 km² bydlí 125 000 osob. Hustota zalidnění je pak tedy 134 obyvatel na 1 km². Do okresu spadá 44 obcí, z toho 8 měst. Okres sousedí s okresy Most, Louny a Karlovy Vary. Severozápadní hranici tvoří státní hranice se Spolkovou republikou Německo, a to se svobodným státem Sasko. Z pohledu Policie ČR okres protíná několik důležitých dopravních tepen, a to konkrétně páteřní silnice č. I/13 vedoucí od Chebu až po hranice s Německem a dále nově vystavěná dálnice D7, vedoucí od Prahy na hranice s Německem u obce Hora svatého Šebestiána.

Ve věci užívání návykových látek během řízení motorových a nemotorových vozidel v okrese Chomutov, byla autorem této práce zpracována statistika údajů o požívání OPL řidiči v tomto okrese od 01. 01. 2014 až po 01. 02. 2019. Statistika byla zpracována na základě získaných dat ze systému PČR se zaměřením na užívání návykových látek. Provedeným zpracováním získaných dat, bylo zjištěno, že v okrese Chomutov v zadaném období bylo PČR řešeno celkem 668 trestných činů (viz Příloha č. I) kvalifikovaných podle § 274 odst. 1 a 2 zák. č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, tedy jako trestný čin „*Ohrožení pod vlivem návykové látky*“.

V daném období bylo též odhaleno celkem 384 přestupků (viz Příloha č. II). Řešené trestné činy a přestupky se vázaly jak na řízení pod vlivem alkoholu, tak pod vlivem jiné návykové látky, neboť v tomto okrese dochází zejména k užívání derivátu amfetaminu, OPL známá pod názvem – **pervitin**.

Policista během silniční kontroly nezjišťuje koncentraci určité návykové látky, ale pouze zjišťuje její přítomnost či nepřítomnost v organismu řidiče. K tomu detekování užívá PČR několik druhů technických prostředků. Jedná se o testy pro detekci jiných návykových látek ze slin, potu a povrchu těla od společnosti Securetec s názvem “Drugwipe 5S”. Tyto testy jsou speciálně upraveny pro používání v terénu dopravní policí v celé evropské unii. K detekci alkoholu v dechu řidiče se u PČR užívá alkoholtest od firmy Dräger.

Ve věci zjištění a k vyloučení co největšího počtu řidičů, jenž jsou pod vlivem návykové látky z provozu na pozemních komunikacích, jsou ze strany Policie ČR Územního odboru Chomutov prováděny pravidelné dopravní kontroly označené jako

(Speciální kontrola „a“) zaměřené na řízení pod vlivem návykové látky a to dle čl. 18 Závazného pokynu policejního prezidenta č. 160/2009.

Obrázek 3 DrugWipe 5S, zdroj: Securetec-Detektions-Systeme AG

Obrázek 4 Dräger Alcotest 7510, zdroj: DrägerSafety

Testy užívané PČR jsou vysoce přesné a policista se během testování může na zjištěný výsledek testu spolehnout z více jak 95 %. Jednoznačná je také snadnost obsluhy a jednoznačně je možné také interpretovat získané výsledky.

6 Praktická část

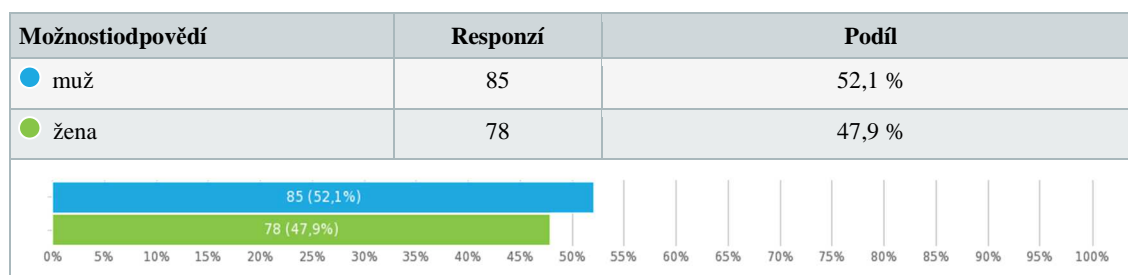
Metodou kvantitativního výzkumu byl zvolen elektronický dotazník⁴³, který má oproti ostatním technikám několik předností. Mezi ty nejdůležitější patří možnost snadného oslovení celkem velké skupiny respondentů, kteří odpovídají daným kritériím a tématu bakalářské práce. Dotazník obsahuje celkem 11 otázek. V dotazníku jsou použity otázky otevřené a výběrové. Charakter těchto otázek byl přizpůsoben dané cílové skupině. V uvedených otázkách je možno zakroužkovat pouze jednu variantu odpovědi nebo též u jedné z otázek, lze dopsat jinou vlastní odpověď. Níže uvedený dotazník byl zpracován k potvrzení či vyvrácení těchto následujících hypotéz:

Hypotéza I: Předpokládám, že na okrese Chomutov, má většina obyvatel zkušenosti s užíváním návykových látek a pravidelně návykové látky užívají, ale ne během řízení vozidel.

Hypotéza II: Předpokládám, že na okrese Chomutov je během řízení vozidel užíván pravidelně mezi řidiči více alkohol než pervitin či marihuana?

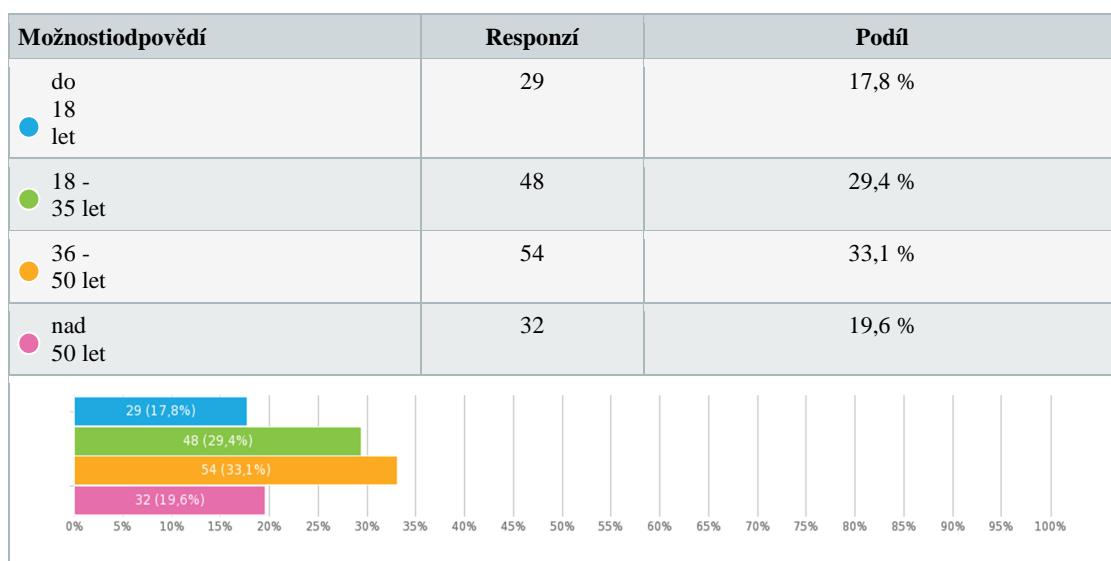
Odpovědi na každou jednotlivou otázku jsou přehledně níže rozpracovány do tabulek a grafů.

1. Jste muž nebo žena?

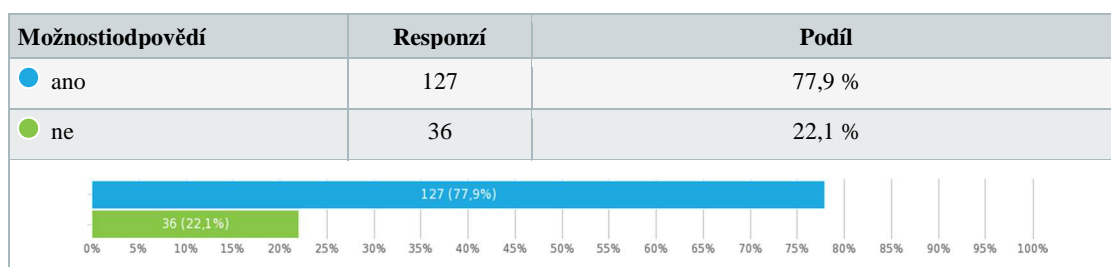

⁴³ dostupný na <https://www.surveio.com/survey/d/A8U2A8B6H9S8W3Q7W>

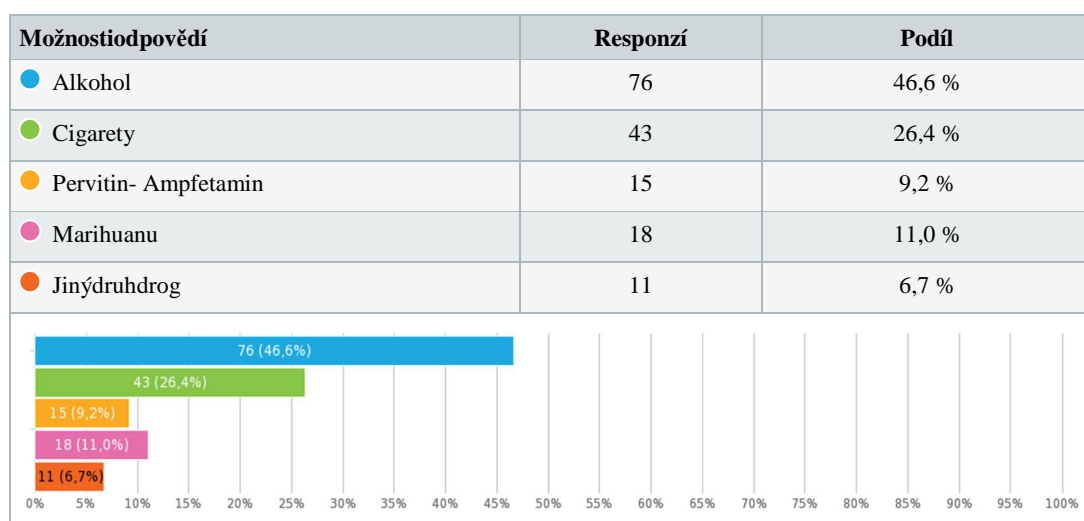
2. Váš věk

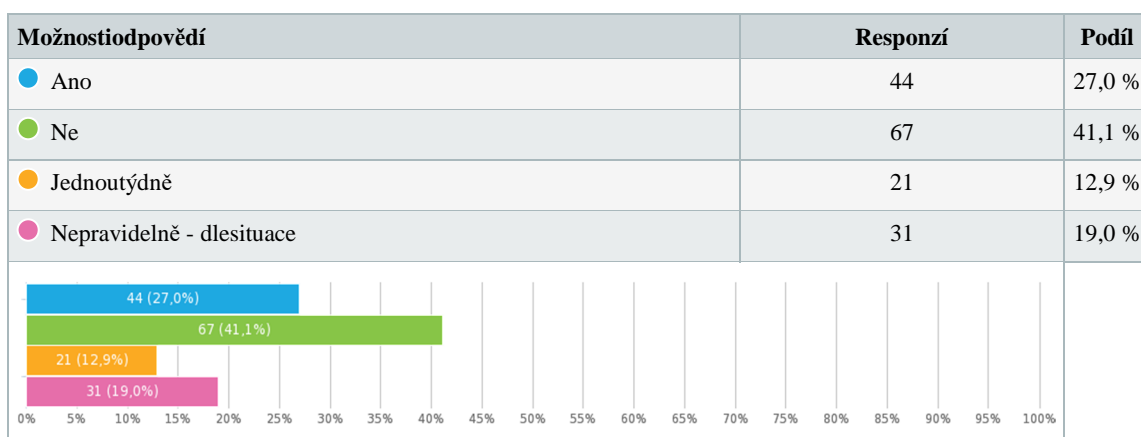
3. Užil jste někdy návykovou látku

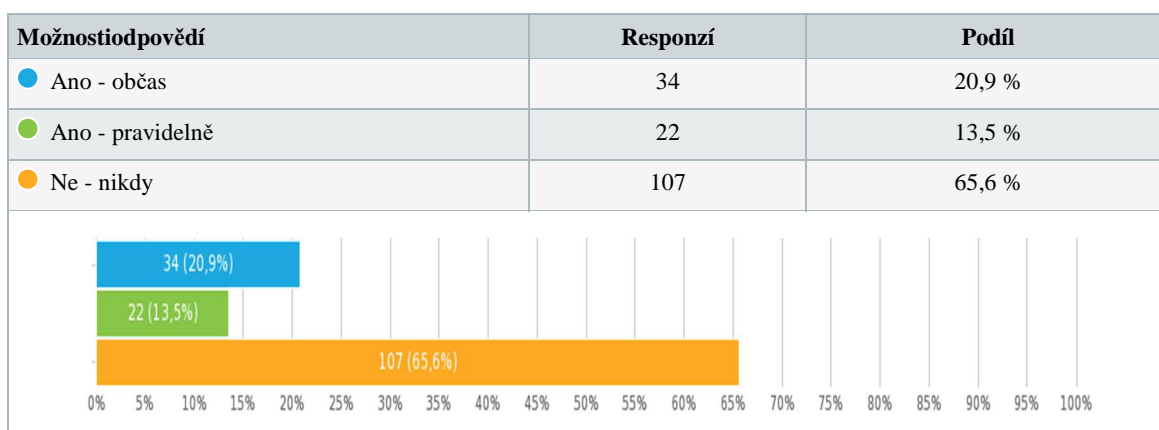
4. Jakou návykovou látku jste užil

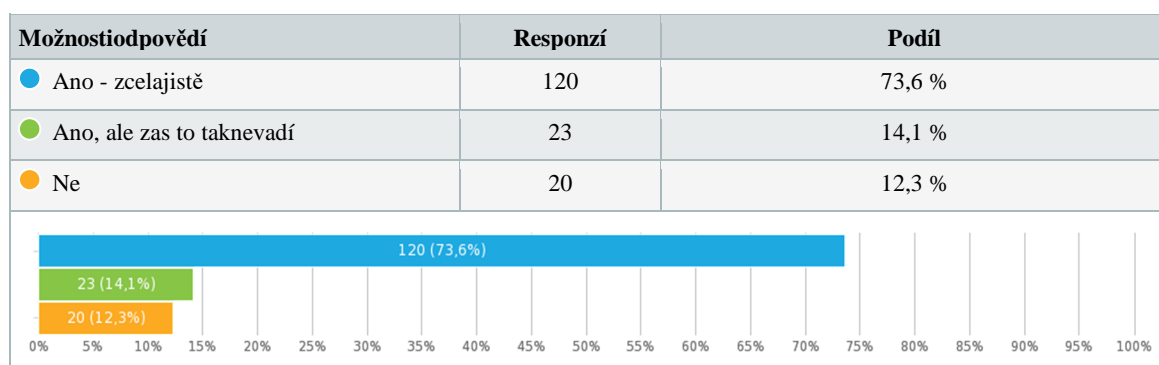
5. Užíváte nějakou návykovou látku pravidelně

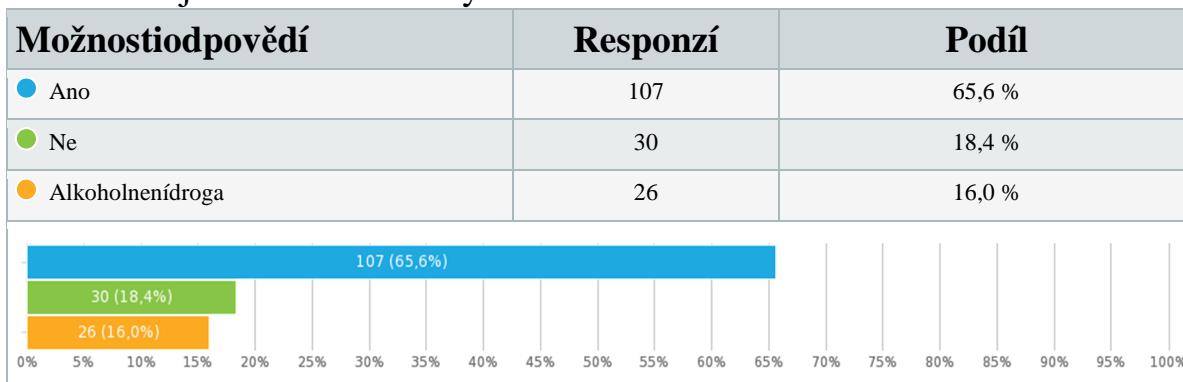
6. Užil jste návykovou látku před nebo během řízení vozidel

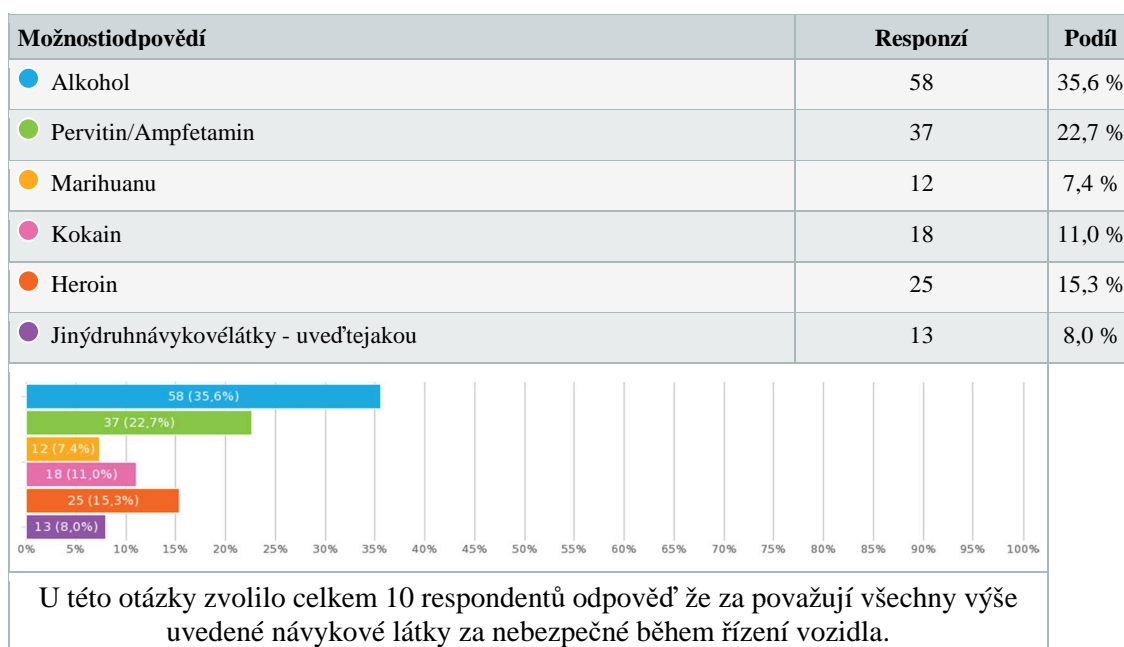
7. Myslíte si, že užívání návykových látek při řízení vozidel je nebezpečné

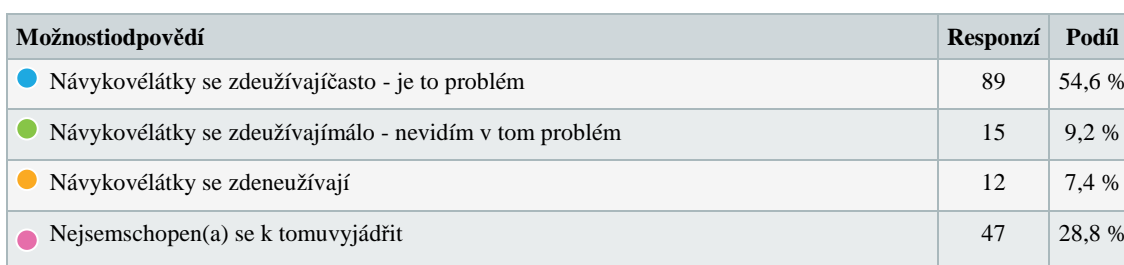
8. Považujete alkohol za návykovou látku

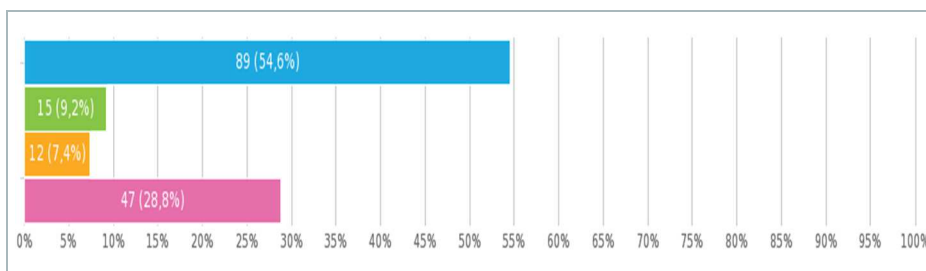
9. Jakou návykovou látku považujete za nejvíce nebezpečnou během řízení vozidel

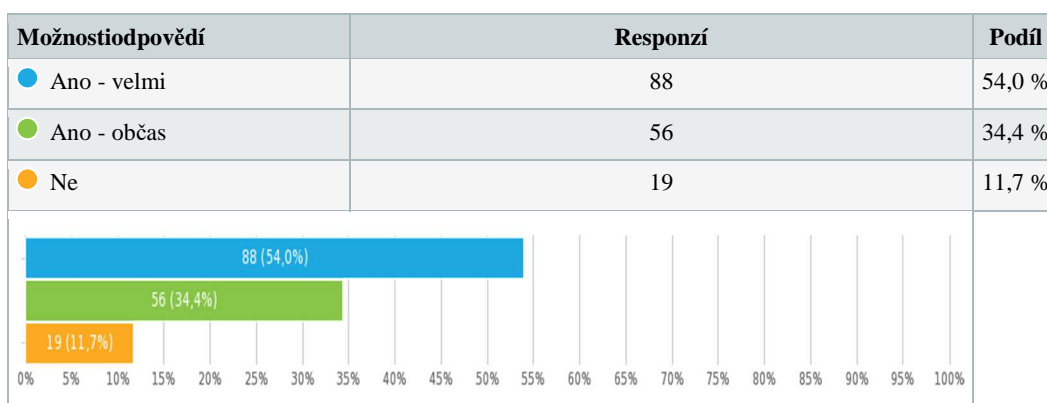
10. Jaký máte názor na užívání návykových látek na okresu Chomutov při řízení vozidel

11. Cítíte se řidiči pod vlivem návykových látek ohrožen(a)

Na základě vyhodnocení výše uvedeného dotazníku byla potvrzena:

Hypotéza č. I. kdy dle vyjádření celkem 163 dotázaných se na okrese Chomutov **má zkušenosti s užíváním návykových látek 127 osob oproti 36 osob, kteří nikdy žádnou návykovou látku neužili.** Dále bylo zjištěno, že dotázaní neužívají návykovou látku před nebo během doby řízení vozidla.

Dále se podařilo potvrdit:

Hypotézu č. II. kdy se celkem 58 dotázaných z celkového počtu 163 dotázaných uvedlo, že užívají zejména alkohol oproti 36 dotázaných, kteří užívají pervitin. Dle vyjádření dotázaných je užívání návykových látek během řízení vozidla z jejich pohledu hodnoceno jako nebezpečné a návykové látky se na okrese Chomutov užívají při řízení vozidel často a cítí se těmito řidiči velmi ohroženi.

Závěr a doporučení

Cíl práce byl, který byl stanovan v první kapitole byl naplněn, tedy podat přehled o zneužívaných návykových látkách, o jejich účincích na lidský organismus a upozornit na riziková chování a jednání řidičů vozidel v provozu na pozemních komunikacích. Rovněž by zpracován dotazník, který byl respondentům formou elektronické pošty rozeslán a následně i vyhodnocen. Byly tak zjištěny statistické údaje o tom, jaké OPL respondenti užívají, a to i při řízení motorové vozidlo v regionu okresu Chomutov.

Dále je nutno ještě konstatovat, že řidič, který usedá za volant v nedostatečně fyzické či psychické kondici nikdy není bezpečným a dobrým řidičem, jenž má vozidlo plně

pod kontrolou a vozidlo je schopen bezpečně ovládat. Užívání návykových látek před nebo během řízení vozidel velmi vážně zvyšuje riziko vzniku dopravní nehody. Řidič, u kterého byl zjištěn alkohol či jiná návyková látka je zpravidla vždy viník dopravní nehody,

což potvrzují též statistiky Policie ČR. Řízení vozidel pod vlivem i malého množství alkoholu či jiné návykové látky je velmi nebezpečné a vystavuje ostatní účastníky silničního provozu velmi vážnému nebezpečí ohrožení života či zdraví.

Problémy související s bezpečností silniční dopravy nelze vztahovat pouze ke skupině komunity toxikomanů. Tolerantní a přehlíživý postoj většinové společnosti spojený s relativní dostupností všech druhů návykových látek, spíše okruh uživatelů rozšířil i mezi skupiny obyvatel, u kterých by to bylo ještě donedávna nemyslitelné. Během silničních kontrol je proto nutné věnovat v zájmu všech účastníků provozu na pozemních komunikacích pozornost všem faktorům prokazujícím ovlivnění řidiče návykovými látkami a to jak alkoholem tak jinými návykovými látkami. Běžně se setkáváme s řidiči pod vlivem návykové látky, kteří jsou ve stavu vylučujícím způsobilost, kteří se pohybují na komunikacích v naší zemi a jsou fakticky společností tolerováni či spíše vědomě přehlíženi. Ač tyto nejsou schopni bezpečně ovládat své vozidlo a bezpečně se pohybovat na komunikacích, takovým způsobem, aby nedocházelo ke vzniku nebezpečí jiným řidičům či osobám pohybujícím se na pozemních komunikacích.

Z pohledu Policie České republiky umožňuje každé z jejích složek prvotní činnosti dopravní policie až k pořádkové policii, přispět svou činností k dohledu nad bezpečností a plynulostí silničního provozu. Pro účely zjišťování ovlivnění řidičů návykovými

látkami jsou příslušníci policie vybaveni moderními technickými prostředky, které dokáží bezpečně a rychle odhalit řidiče pod vlivem návykových látek.

V případě osob pod vlivem návykových látek se ovšem často setkáváme s nedostatečným uplatňováním dostupných a platných právních norem. O trestu rozhodují často úřednice, které nejsouschopné dostatečně zhodnotit nebezpečí, které vzniklo a ukládají často malé a nedostatečné sankce. Uvést lze zejména příklady, kdy se na našich komunikacích pohybují řidiči s platným zákazem řízení motorových vozidel, kteří mají činnost zakázanu od správního orgánu či od soudu ,ale přesto, že se dopouští trestného činu Maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání dle § 337 zák.č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku, jsou na základě rozhodnutí soudu opět potrestáni pouze uložením podmínky, což je z pohledu Policie ČR často nedostatečné a pro řidiče málo výchovné. Z pohledu autora práce by tresty za řízení pod vlivem návykových látek mělo býti velmi tvrdé a citelné pro pachatele a to tak, aby se užívání návykových látek během řízení vozidel vymýtilo či alespoň omezilo.

Bakalářská práce se zabývala problematikou řízení motorových vozidel pod vlivem návykových látek na okrese Chomutov. V bakalářské práci bylo podrobně rozpracováno téma dělení návykových látek a podrobněji rozpracována otázka účinků na uživatele s uvedením jakým způsobem ovlivňuje ta která látka řidiče vozidel s uvedením právních následků řízení pod vlivem návykových látek. Formou dotazníkového šetření bylo zjištěno, jaký konkrétní druh návykové látky je mezi řidiči vozidel užíván ,kdy se podařilo potvrdit výše uvedené hypotézy.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Literární zdroje

- BERGERET, Jean. *Toxikomanie a osobnost*. Praha: Victoria Publishing, 1995. Vědět víc (Victoria Publishing). ISBN 80-7187-003-X
- FISCHER, Slavomil a Jiří ŠKODA. *Sociální patologie: závažné sociálně patologické jevy, příčiny, prevence, možnosti řešení*. 2., rozš. a aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2014. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-5046-0.
- HEJDA, Jan. *Kriminologické, trestně právní a kriminalistické aspekty drogového problému v ČR a jeho řešení*. Praha: Vysoká škola ekonomická, 2000. ISBN 80-245-0080-9.
- JANÍK, Alojz a Karel DUŠEK. *Drogy a společnost*. Praha: Avicenum, 1990. Život a zdraví (Avicenum). ISBN 80-201-0087-3.
- MEČÍŘ, Jan. *Zneužívání alkoholu a nealkoholových drog u mládeže*. Praha: Avicenum, 1990.
- NEŠPOR, Karel. *Vaše děti a návykové látky*. Praha: Portál, 2001. Rádci pro rodiče a vychovatele. ISBN 80-7178-515-6.
- MRAVČÍK, V., CHOMYNOVÁ, P., GROHMANNOVÁ, K., JANÍKOVÁ, B., ČERNÍKOVÁ, T., ROUS, Z., TION LEŠTINOVÁ, Z., KIŠŠOVÁ, L., NECHANSKÁ, B., VLACH, T., FIDESOVÁ, H., VOPRAVIL, J. 2018. Výroční zpráva o stavu ve věcech drog v České republice v roce 2017 [Annual Report on DrugSituation 2017 - Czech Republic] MRAVČÍK, V. (Ed.). Praha: Úřad vlády České republiky. ISBN 978-80-7440-219-7
- NOŽINA, Miroslav. *Svět drog v Čechách*. 1. Praha: KLP-Koniasch Latin Press, 1997, ISBN 80-85917-36-X.
- PAVLOVSKÝ, Pavel. *Soudní psychiatrie a psychologie*. 4., aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2012. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4332-5
- SHAPIRO, Harry. *Drogy: obrazový průvodce*. Praha: Svojtka & Co., 2005

- URBAN, Lukáš, Josef DUBSKÝ a Jan BAJURA. *Sociální deviace*. 2., rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012. ISBN 978-80-7380-397-1.
- Výroční zpráva o stavu ve věcech drog v České republice v roce 2017 [Annual Report on Drug Situation 2017 - Czech Republic] MRAVČÍK, V. (Ed.). Praha: Úřad vlády České republiky. ISBN 978-80-7440-219-7

Legislativní dokumenty

- Zákon č. 250/2016 Sb., ze dne 12. července 2016 o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich
- Zákon č. 361/2000 Sb., ze dne 14. září 2000 o provozu na pozemních komunikacích
- Zákon č. 40/2009 Sb., ze dne 8. ledna 2009 trestní zákoník
- Zákon č. 65/2017 Sb., ze dne 31. května 2017 o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek
- Zákon č. 167/1997 Sb., ze dne 11. června 1998 o návykových látkách

Elektronické dokumenty

- Drogová poradna, SANANIMz.u. Developed by Honeypot.cz, Hosting SmartWEB. CZ, dostupné na: <http://www.drogovaporadna.cz/o-drogach-obecne.html>
- Řízení pod vlivem alkoholu a drog: repado, programy pro řidiče [online]. Praha: Centrum dopravního výzkumu v. v. i, 2018, Dostupné z: <https://www.repado.cz/projekt/rizeni-pod-vlivem-alkoholu-a-drog/>
- Třetí říše na drogách: Když Pervitin poháněl německý Wehrmacht [online]. Praha: 100+1, 2018. ISSN 1804-9907. Dostupné z: www.stoplusjednicka.cz
- Druhá světová (drogová) válka [online]. Praha: Mafra, 2018, © 1999–2019, Dostupné z: <https://omelka.blog.idnes.cz/blog.aspx?c=608257>
- Psychiatrická nemocnice v Kroměříži. *Pomoc v závislosti: Obecně o závislostech* [online]. 2011, Dostupné z: <http://www.pomocvzavislosti.cz/cs/akt/relaps--recidiva>

Seznam použitých symbolů a zkratek

OPL Návyková látka

ČR Česká republika

ČSSR Československá socialistická republika

WHO Světová zdravotnická organizace

ZOZNL Zákon o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek

Seznam obrázků

Obrázek č. 1 –Tableta pervitinu.....13

Obrázek č. 2 – Konopí seté.....28

Obrázek č. 3 – Drugwipe 5S.....44

Obrázek č. 4 – DrägerAlcotest 7510.....44

Seznam tabulek

Tab. 1 – Typické účinky návykových látek.....31

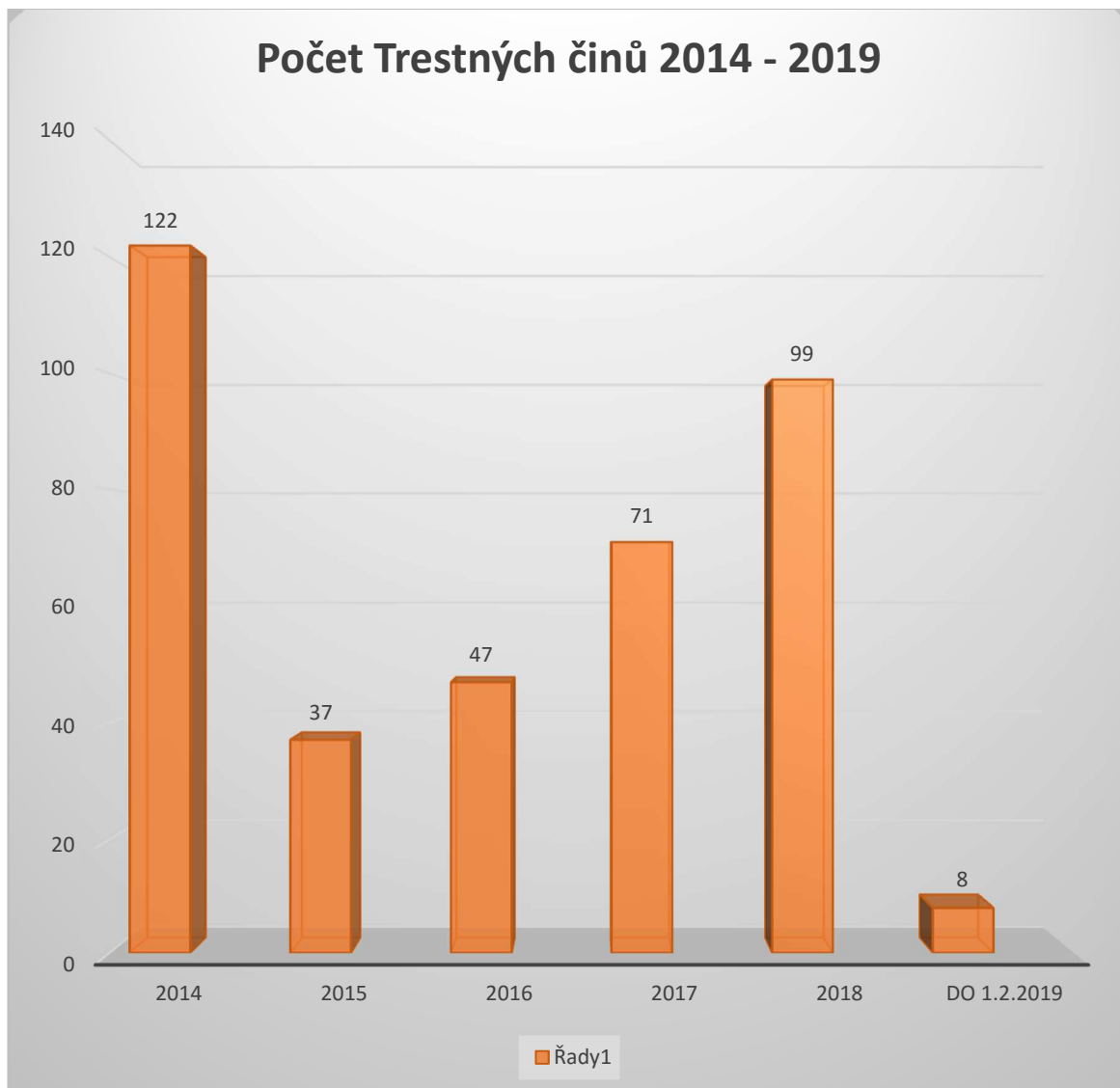
Seznam příloh

Příloha I – Počet trestných činů 2014-2019.....55

Příloha II – Počet řešených přestupků 56

Příloha I

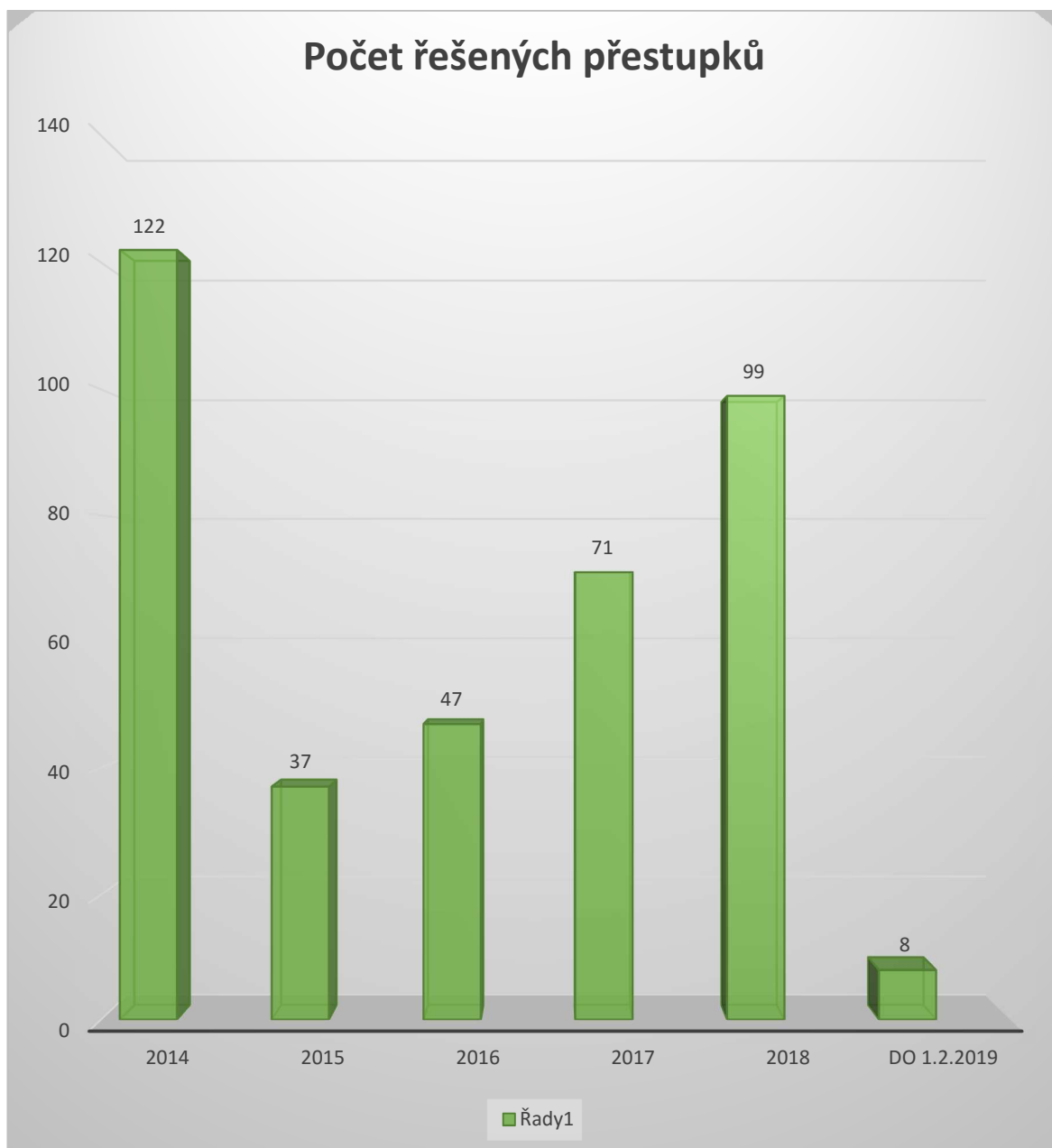
Počet řešených trestných činů na pod vlivem návykových látek na okrese Chomutov v letech 2014–2019

zdroj: autor

Příloha II

Počet řešených přestupků pod vlivem alkoholu na okrese Chomutov v letech 2014-2019

zdroj: autor